

TESI DOCTORAL

LA DESTRUCCIO DEL MON RURAL CATALA 1880-1980:
DE PAGESOS A OBRERS I CIUTADANS

Dirigida per: JOSEP TERMES I ARDEVOL

ANDREU MAYAYO I ARTAL

Febrer del 1989

FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTORIA UNIVERSITAT DE BARCELONA

PRENSA CONSULTADA (CATALUNYA)

- * ACCIO SINDICAL, Valls, Portanveu de la Cnt de la comarca de Valls-Montblanc, 8-X-1936/5-I-1939, 119 números.
- * ACCION COOPERATIVISTA, Barcelona, Organo de la Federación Regional de Cooperativas Catalanas, 1921-1937.
- * ACCION SOCIAL OBRERA, Sant Felju de Guixols, publicació Confederal, 1929-1930.
- * AGRICULTURA, Barcelona, Dr. Josep M. Valls, vinculada a la Lliga Regionalista, 1917-1932.
- * AGRICULTURA I RAMADERIA, Barcelona, Dr. Raül M. Mir, 1932-1936.
- * ARREU, Barcelona, 1976-77.
- * L'ART EN L'AGRICULTURA, Barcelona, suplement d'"AGRICULTURA", 1918-20.
- * LA BATALLA, Barcelona, Puum, 1935-36.
- * BUTLLETI DEL DEPARTAMENT D'AGRICULTURA, Barcelona, Generalitat de Catalunya.
- * EL CAMP, Barcelona, Organ de la F.C. dels treballadors de la terra(Ugt), 1937.
- * EL CAMPESINO, Organo de la Federación de Trabajadores agrícolas de la Región Espanola, 1895-1896.
- * CAMPO!!, Barcelona, Organo del Comité Regional de Relaciones Campesinas de la Cnt-Ait, 1937-38, 15 números.
- * CATALUNYA, Barcelona, Organ regional de la Cnt, 1937.
- * CATALUNYA AGRICOLA, Barcelona, Dr. Joan Bulbena i Estrany, 1909-1913.

- * CATALUNYA COMARCAL, Barcelona, Organ de la Federació Comarcal de Catalunya (Institució al servei del poble), 1936-37.
- * CATALUNYA SOCIAL, Barcelona, Dr. Ramon Rucabado i Angel Grau, 1921-1936, setmanari tradicionalista.
- * LA CONCA DE BARBERA, Montblanc, 1903-1908 i 1914-1936.
- * LA FORÇA DEL CAMP, Butlletí del front de lluita pagesa del Partit Socialista de Catalunya (Congrés), 1976-77.
- * EL FRANCOLI, l'Espluga de Francolí, 1921-1926.
- * LA JUSTICIA SOCIAL, Reus, Organ de la F.C. del Psoe, Dr. Josep Recasens i Mercadé, 1910-1916.
- * EL LABRIEGO, Vilafranca del Penedès, Portaveu dels propietaris del Penedès, Dr. Pere Alegret 1876-1915.
- * LA LLAR, Barcelona, Portaveu de la Federació Catòlico-Agrícola de Barcelona, 1920-1923.
- * LA LLUM DEL CAMP, Barcelona, 1886, 8 números.
- * NANDU, Barcelona, Humorístic, 1922-23.
- * NOUS HORIZONS, Mèxic-París-Barcelona, publicació teòrica del Psuc, des de 1960.
- * NOVES REMENSES, Organ dels treballadors del camp de la Cnt-Ait de l'Alt Empordà, núm 0, març de 1977.
- * LA PAGESIA, Barcelona, Revista de l'Iacsi, 1890-1895.
- * PAGESIA, Barcelona, Portaveu dels agricultors organitzats i defensor de la producció agrària (Usac), Dr. Ramon Nubiola, 1932-36.
- * EL PANADES FEDERAL, Vilafranca del Penedès, "Periódico Republicano Democrático Federal y defensor de los intereses de la comarca" 1892-1895.

- * REVISTA DE L'IACSI, Barcelona,
- * SOLIDARIDAD OBRERA, Barcelona, Organ de la Cnt, 1918-23 i 1930-1939.
- * LA TERRA, Barcelona, Portaveu de la Unió de Rabassaires, fundada per Lluís Companys, 1922-1936. Editada a França els anys 1946-48.
- * LA TERRA, Barcelona, Butlletí d'informació i debat de la Unió de Pagesos, des de 1976.
- * TERRA CATALANA, França, Organ de la escisió de la Ur (Pro-Psuc), 1948.
- * TERRA LLIURE, Barcelona, publicació anarquista, 1935-1936, 10 números.
- * TERRA LLIURE, Barcelona, Portanveu de la Ur. (Fruit de la fusió de LA TERRA i PAGESIA), XII-1936/X-1938.
- * TIERRA Y LIBERTAD, Barcelona, Publicació Confederal, 1931-1938.
- * TREBALL, Barcelona, Diari dels treballadors del camp i de la ciutat (Psuc), 1936-1939. També l'època clandestina i la de la transició democràtica.
- * LA U.V.C., Barcelona, Organ del Sindicat Agricol i Confederació Agrícola "Unió de Vinyaters de Catalunya", 1916-1923.
- * UNIR, Publicació de les seccions comarcals del Msc, 1969-70.
- * LA VEU DELS CAMPEROLS, Barcelona, C. N. Catalunya-Ort, 1977.
- * LA VOZ DEL CAMPESINO, Organo de la Federación de Obreros Agricultores y sus similares de Espana, 1913-1919. La redacció canvià diverses vegades de lloc: Barcelona, Valls i Jerez de la Frontera.

A) CINEMA

ARGENTI, Mino i TURCHINI, Angelo

1984 Cinema e vita contadina: "Il mondo degli ultimi",
di Gian Butturini, Bari, Dedalo, pp. 196.

CANEVACCI, Massimo

1982 Antropologia del cinema, Milano, Feltrinelli, pp.
171.

COSTA, Antonio

1988 Saber ver el cine, Barcelona, Paidós, pp. 319.

DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

1983 Catàleg de films disponibles parlats o retolats en
català 1982, Barcelona, Departament de Cultura de
la Generalitat de Catalunya, pp. 498.

DI GIOVANNI, Norman T.

1976 Novecento, Milano, Longanesi, pp. 298.

FERNANDEZ-SANTOS, Angel

1988 Más allá del Oeste, Madrid, El País, pp. 250.

FONT, Domènec

1976 Del azul al verde (El cine español durante el
franquismo), Barcelona, E. Avance, pp. 361.

GIMFERRER, Pere

1985 Cine y literatura, Barcelona, Planeta, pp. 154.

GONZALEZ LOPEZ, Palmira

1987 Els anys daurats del cinema clàssic a Barcelona
(1906- 1923), Barcelona, Ed. 62, pp. 582.

"GRAN..."

1984 Gran Historia ilustrada del CINE, Madrid, Sarpe, XV
vol.

GUARNER, José Luis

1978 Conocer Visconti y su obra, Barcelona, Dopesa, pp.
125.

MENDEZ-LEITE, Francisco

1965 Historia del cine español, Madrid, Ed. Rialp, 2
vols.

ORTOLEVA, Poppino

1984 "Testimone infallibile, macchina dei sogni: il film
e il programa televisivo come fonte storica", a
"PASSATO E PRESENTE", n.º 6, pp. 125-148.

PORTER I MOIX, Miquel

1969 Història del cinema català (1895-19680), Barcelona,
Ed. Taber

PORTER, Miquel i GONZALEZ, Palmira

1988 Las claves de la Historia del Cine, Barcelona, Ariel,
pp. 126.

ROSSI, Nerino

1984 La neve nel bicchiere, Venezia, Marsilio, pp. 206.
Primera edició del 1977.

SPARTI, Pepa (a cura di)

1982 Cinema e mondo contadino, due esperienze a confron-
to: Italia e Francia, Venezia, Marsilio, pp. 130.

B) GENERAL

ABEL, Wilhelm

1976 Congiuntura agraria e crisi agraria, Torino, Einaudi, pp. 503.

AGRI...

1970 Agricoltura e sviluppo del capitalismo. Atti del Convegno organizzato dall'Istituto Gramsci. Roma 20-22 aprile 1968, Roma, Riuniti, pp. 723.

AMIN, Samir

1974 Sobre el desarrollo desigual de las formaciones sociales, Barcelona, Anagrama, pp. 152.

AMIN, S. I VERGOPOULOS, K.

1980 La cuestión campesina y el capitalismo, Barcelona, Fontanella, pp. 226.

ANDERSON, Perry

1984 "Modernidad y revolución", a "DEBATS", núm 9, pp. 22-31.

ANDREASI. Annamaria

1981 L'anarco-sindacalismo in Francia, Italia e Spagna, Milano, La Pietra, 2 vols.

ARACIL, Rafael

1988 Historia económica contemporánea, Barcelona, Teide, pp. 259.

ARACIL, Rafael i GARCIA BONFE, Mario

1983 "Marxismo e historia en Gran Bretana", introducció a Hacia una historia socialista, Barcelona, Serbal, pp. 7-51.

ARNALTE ALEGRE, Eladio

1980 "Agricultura a tiempo parcial y transformaciones del campesinado", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", n.º 17, pp. 203-223.

BALDOCHI, Umberto

1983 "L'agricoltura privata e le radici delle crisi polaca", a "RIVISTA DI STORIA CONTEMPORANEA", n.º 2, pp. 219-241.

BARNET, Miguel

1968 Biografía de un cimarrón, Barcelona, Ariel, pp. 220.

BARON, Enrique

1971 El final del campesinado, Madrid, Ed. Zero, pp. 214.

BERMAN, Marshall

1984 "Señales en la calle: respuesta a Perry Anderson", a "DEBATS", n.º 9, pp. 32-42.

BIROU, Alain

1971 Fuerzas campesinas y políticas agrarias en América Latina, Madrid, Iepal, pp. 287.

BLAKELY, Edward J.

1985 "El cambio de las comunidades rurales en los EE.UU.", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", n.º 36-37, pp. 9-20.

BLAKELY, E.J. I BRADSHAW, T.K.

1985 "América rural: Un nuevo contexto", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", n.º 36-37, pp. 21-54.

BLUM, Jerome (ed.)

1982 Storia della civiltà contadina, Milano, Rizzoli,
pp. 240.

BRADSHAW, T., HESTER, R. I McNALLY, M.

1985 "Tecnología, turismo y planificación rural", a
"AGRICULTURA Y SOCIEDAD", núm 36-37, pp. 123-144.

BUCHARIN, N. I PREOBRAZENSKIJ, E.

1969 L'accumulazione socialista, Roma, Riuniti, pp. 374.

BUJARIN, Nikolai

1975 Problemas de la edificación socialista, Barcelona,
Avance, pp. 186.

BUREAU INTERNATIONAL DU TRAVAIL,

1933-35 Etudes sur les mouvements des populations rurales,
Genève, 2 Vols (I. L'exode rural en Allemagne. II.
L'exode rural en Tchécoslovaquie)

CAMPORESI, Piero

1985 "La formazione e la trasmissione del sapere nelle
società pastorali e contadine", a "ESTUDIS D'HISTO-
RIA AGRARIA", núm 5, pp. 77-89.

1986 El pan salvaje, Madrid, Mondibérica, pp. 236.

CANETTI, Elías

1977 Masa y poder, Barcelona, Muchnik Editores, pp. 492.

CARAVIAS, J.L.

1975 Liberación campesina. Ligas agrarias del Paraguay,
Madrid, Zero, pp. 200.

CAVAZZANI, Ada

- 1982 "Il part-time e l'agricoltura contadina nelle società industriali: nuove prospettive di studio", a "LA QUESTIONE AGRARIA", n.º 5, pp. 5-25.

CHAYANOV, Alexander V.

- 1985 La organización de la unidad económica campesina, Buenos Aires, Ed. Nueva Visión, pp. 339.

CIVOLANI, Eva

- 1981 L'anarchismo dopo la Comune. I casi italiano e spagnolo, Milano, Franco Angeli, pp. 226.

CRISCIONE, Antonio (ed.)

- 1979 Marxismo e questione agraria. La Socialdemocrazia tedesca e i contadini (1894-95), Catania, Ed. Pelliconolibri, pp. 142.

CURTIS, Edward S.

- 1988 El indio norteamericano, Barcelona, Ediciones de la Traducción Unánime, pp. 158.

CUTLER, A.

- 1979 "El concepte de la renda de la terra i el capitalisme en l'agricultura", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", n.º 2, pp. 26-36.

CHALIAND, Gerard

- 1975 El campesinado norvietnamita y la guerra, Buenos Aires, Ed. periferia, pp. 210.

CHESNAUX, Jean

- 1973 I movimenti contadini in Cina nel XIX e nel XX secolo, Bari, Laterza, pp. 185.

DE BARROS, Alfonso

1982 "Le caratteristiche della "piccola agricoltura" contadina in Portogallo", a "LA QUESTIONE AGRARIA", n.º 5, pp. 67-89.

DEAVERS, K.L. I BROWN, D.L.

1985 "Cambios sociodemográficos y económicos en la América rural", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", n.º 36-37, pp. 55-92.

DENTONI, Maria Concetta

1982 "Contadini e comunismo: aspetti di un problema storiografico", a "ITALIA CONTEMPORANEA", n.º 149, pp. 105-111.

DUMONT, René

1974 Il drama delle società contadine, Parma, Ed. Ugo Guanda, pp. 269.

DURRENBERG, E. Paul i TANNENBALM, Nicola

1979 "Una reconsideració de Chayanov i dels seus crítics recents", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", n.º 3, pp. 7-21.

ETXEZARRETA, Miren (ed.)

1979 La evolución del campesinado. La agricultura en el desarrollo capitalista, Madrid, Servicio de Publicaciones agrarias del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 360.

FUGUITT, Glenn V.

1980 "La emigración de la tercera edad hacia las zonas rurales de los Estados Unidos", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", núm 16, julio-setiembre, pp. 209-222.

GALBRAITH, John K.

1976 El crac del 29, Barcelona, Ariel, pp. 277.

GALESKI, Boguslaw

1977 Sociología del campesinado, Barcelona, Península, pp. 339.

GARRABOU, Ramon (Ed.)

1988 La crisis agraria de fines del siglo XIX, Barcelona, Crítica, pp. 357 (Recull les actes del Seminari Internacional celebrat a Girona l'abril de 1986)

GASCON Y MIRAMON, Antonio

1926 Dinamarca agrícola y cooperativa. El ejemplo de un país salvado y enriquecido por la instrucción, el acceso del pueblo a la tierra y la cooperación agrícola, Madrid, pp. 323.

GINZBURG, Carlo

1981 El queso y los gusanos, Barcelona, Muchnik, pp. 257.

GUTELMAN, Michel

1978 Estructura y reformas agrarias, Barcelona, Fontanarara, pp. 219.

KOESTLER, Arthur

1980 Autobiografía, Madrid, Alianza, 5 vols. Citat el primer, La flecha en el azul.

KULAGUIN, N. I PUSHEV, G. (ed.)

1964 La cuestión agraria y el movimiento de liberación nacional, Praga, Ed, Paz y Socialismo, pp. 590.

HARRISON, Mark

1983 " "L'economia camperola", el marxisme subordinat i la lluita per una agricultura socialitzada a la Unió Soviètica en els anys 20", a I Col.loqui d'història agrària(Barcelona, 13-15 d'octubre de 1978), València, A. fons el Magnànim, pp. 23-40.

HILTON, Podney

1978 "El campesinado como clase", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", nòm 1, pp. 27-37.

HINTON, William

1977 Fanshèn. La Revolución en una aldea china, Barcelona, Laia, pp. 800.

HOBBSAWM, E. J.

1968 Rebeldes primitivos, Barcelona, Ariel, pp. 368.

1976 Bandidos, Barcelona, Ariel, pp. 181.

HOBBSAWM, E. J. I ALAVI, Hamza

1976 Los campesinos y la política. Las clases campesinas y las lealtades primordiales, Barcelona, Anagrama, pp. 125.

HUIZER, Gerrit

1982 "Movimientos de campesinos y campesinos y su reacción ante la depauperación: La dialéctica de la liberación?", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", nòm 23, pp. 9-80.

IANNITTO, Maria Teresa

- 1982 "Transformazione delle società rurali contemporanee nei paesi dell'Europa occidentale e mediterranea", a "LA QUESTIONE AGRARIA", n.º 8, pp. 169-178.

JIMENEZ NUNEZ, Alfredo

- 1974 Los hispanos de Nuevo México (Contribución a una antropología de la cultura hispana en Usa), Sevilla, Publicaciones de la Universidad, pp. 246.

JOHNSON, Diane

- 1985 Dashiell Hammett, Biografia, Barcelona, Seix-Barral, pp. 399.

JOLLIVET, Marcel

- 1968 "Structures agraires et changement économique en agriculture", a "REVUE FRANÇAIS DE SOCIOLOGIE", IX (3), pp. 338-354.
- 1974 "Sociétés rurales et capitalisme", dins Sociétés paysannes ou lutte de classes au village (Problèmes méthodologiques et théoriques de l'étude locale en sociologie rurale), Paris, Armand Colin, pp. 230-269. Sous la direction de Marcel Jollivet.

JONES, E. L. I WOOLF, S.J.

- 1968 Agricoltura e sviluppo economico, Torino, Einaudi, pp. 242.

KAUTSKY, Karl

- 1974 La cuestión agraria, Barcelona, Laia, pp. 501. La primera edició alemana data de l'any 1899.

LAMBERT, Bernard

1979 Els pagesos i la lluita de classes, Barcelona, La Magrana, pp. 133.

LANDSBERGER, Henry A. (ed.)

1978 Rebelión campesina y cambio social, Barcelona (Crítica), pp. 443.

LE COZ, Jean

1976 Las reformas agrarias, Barcelona, Ariel, pp. 340.

LEHMANN, H.G.

1977 Il dibattito sulla questione agraria nella socialdemocrazia tedesca. Dal marxismo al revisionismo e al bolscevismo, Milano, Feltrinelli, pp. 322.

LENIN, V.I.

1974 El desarrollo del capitalismo en Rusia, Barcelona, Ariel, pp. 557. La primera edició russa data de l'any 1899.

1975 La cuestión agraria: el programa agrario de la socialdemocracia en la primera revolución rusa 1905/1907, Madrid, Ayuso, pp. 243.

1976 La questione agraria e i "critici di Marx", Roma, Riuniti, pp. 198.

s.a. La alianza de la clase obrera y del campesinado, Moscú, Progreso, pp. 784.

LEWIS, Oscar

1970 Pedro Martínez (Un campesino mexicano y su familia), México, Mortiz, pp. 459.

1971 Tepoztlan: un pueblo de México, México, Mortiz, pp. 218.

1979 Los hijos de Sánchez (autobiografía de una familia campesina), México, Mortiz, pp. 521.

1980 Antropología de la pobreza, México, F.C.E., pp. 302.

LJUBOSIC, L.I.

1955 Questione della teoria marxista-leninista delle crisi agrarie, Torino, Einaudi, pp. 475.

LOWY, A.G.

1973 El comunismo de Bujárin, Barcelona, Grijalbo, pp. 450.

MacCANNELL, D. I DOLBER-SMITH, E. G.

1985 "Comunidades rurales. Estructura de la agricultura y tecnologías agrícolas en zonas de agricultura industrializada", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", núm 36-37, pp. 93-12.

MACURA, Milos

1981 "La población europea, 1920-1970", a Carlo CIPOLLA (ed.), Historia económica de Europa(5), Barcelona, Ariel, pp. 13-103.

MANNA, Gennaro

1979 Tramonto della civiltà contadina, Milano, Massimo, pp. 255.

MAO-ZE-DONG

1968 Obras escojidas, Pekin, 4 vols.

MARX, Karl i ENGELS, Friedrich

1955 Obras escojidas, Moscou, Ed. Progreso, 2 vols.

MARSELLI, Gilberto A.

1976 La civiltà contadina e la trasformazione delle campagne, Torino, Loescher, pp. 269.

MARTINEZ ALIER, Joan

1978 "Renda de la terra, explotació i excedent", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", n.º 1, pp. 38-63.

MERRINGTON, John

1977 "Ciudad y campo en la transición al capitalismo", dins La transición del feudalismo al capitalismo, Barcelona, Crítica, pp. 238-278.

MOORE, Barrington J.R.

1969 Le origine sociali della fittatura e della democrazia. Proprietari e contadini nella formazione del mondo moderno, Torino, Einaudi, pp. XXIV + 612. (Hi ha traducció castellana a l'Editorial Península)

NALLET, Henri

1982 "Il dibattito sulla sopravvivenza dell'azienda coltivatrice nella società capitalista avanzata", a "LA QUESTIONE AGRARIA", n.º 6, pp. 137-164.

NISHIMURA, Hiroyuki

1986 "El equilibrio rural-urbano en el desarrollo rural", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", n.º 38-39, pp. 203-224.

PASSERINI, Luisa (ed.)

1978 Storia orale. Vita quotidiana e cultura materiale delle classi subalterne, Torino, Rosenberg & Sel-
lier, pp. 303.

PEREZ TOURINO, Emilio

1983 Agricultura y capitalismo. Análisis de la pequeña producción campesina, Madrid, Servicio de publicaciones agrarias del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 327.

PORTELLI, Alessandro

1988 "Brice Springsteen: working clas hero?", a "NOUS HORIZONS", n°m 108, pp. 25-33.

REDFIELD, Robert

1976 La piccola comunità, la società e la cultura contadina, Torino, pp. XXIV + 319.

REIG, Ernest

1986 La política agraria de la Comunidad Económica Europea. repercusiones internacionales, València, Alfons el Magnànim, pp. 129.

REINHARD-ARMENGAUD

1966 Historia de la población mundial, Barcelona, Ariel.

RIZZI, Franco

1981 Contadine comunismo. La questione agraria nella Terza Internazionale 1919-1928, Milano, Franco Angeli, pp. 252.

ROCHIN, Refugio I.

1985 "La conversión de los trabajadores mejicanos/chicanos en propietarios-trabajadores directos de explotaciones agrarias en California 1970-83", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", n°m 36-37, pp. 173-200.

RUDE, George

1980 Revuelta popular y consciencia de clase, Barcelona, Crítica, pp. 239.

SANCHEZ JIMENEZ, Jose

1982 Del campo a la ciudad. Modos de vida rural y urbana, Barcelona, Salvat, pp. 64.

SANZ MENENDEZ, Luis

1985 "Tendencias recientes en las zonas rurales: De la industrialización a los servicios?", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", núm 36-37, pp. 235-251.

SCOTT, James C.

1981 I contadini tra sopravvivenza e rivolta, Napoli, Liguori, pp. 289.

SEGALEN, Martine

1980 Mari et femme dans la société paysanne, Paris, Flammarion, pp. 211.

1984 "Poderes y saberes femeninos a lo largo del siglo XIX", a "DEBATS", pp. 68-71.

SERENI, Emilio

1981 Terra nuova e buoi rossi, e altre saggi per una storia dell'agricoltura europea, Torino, Einaudi pp. XIV + 371.

SEVILLA GUZMAN, Eduardo (ed.)

1984 Sobre agricultores y campesinos, Madrid, Servicio de publicaciones agrarias del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 423.

SEVILLA GUZMAN, Eduardo i José Luis

- 1983 "Aproximació a l'actual pensament sociològic agrari", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", núm 1983, pp. 38-60.

SHANIN, Teodor

- 1976 Naturaleza y lógica de la economía campesina, Barcelona, Anagrama, pp. 85.
- 1980 "El advenimiento de los campesinos: Emigrantes que trabajan, campesinos que viajan y marxistas que escriben", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", núm 16, juliol-setembre, pp. 9-26.

SKOCPOL, Theda

- 1984 Los Estados y las revoluciones sociales, México, Fondo de Cultura Económica, pp. 500.

SLICHER VAN BATH, B.H.

- 1974 Historia agraria de Europa Occidental 500-1850, Barcelona, península, pp. 503.

SOLANS LAVALL, Ramón

- 1965 Evolución de la agricultura y la reforma agraria, México, pp. 124.

THOMPSON, E.P.

- 1977 La formación histórica de la clase obrera (Inglaterra; 1780-1832), Barcelona, Laia, 3 Vols.
- 1979 Tradición, revuelta y consciencia de clase, Barcelona, Crítica, pp. 318.

THOMPSON, F.M.L.

1986(a) "The effects of agricultural depression in Britain, 1870-1914", comunicació a Seminari Internacional d'Història: La crisi agrària de finals del S. XIX a Europa, Girona, abril de 1986.

1986(b) "Tot recuperant la crisi agrària de finals del segle XIX", a "L'AVENÇ", núm 98, pp. 64-65.

TRIBE, Keith

1979 "Propietat econòmica i teorització de la renda de la terra", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", núm 2, pp. 7-25.

VEIGA, Francisco

1983 "El vot agrari de la Guàrdia de Ferro, Romania 1929-1937", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", núm 4, pp. 215-233.

WYCZANSKI, Andrej i TOPOLSKI, Jerzy

1983 "L'economia camperola abans i en la primera etapa de la industrialització. Informe general", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", núm 4, pp. 7-35.

WOLF, Z.R.

1971(a) Guerre contadine del XX secolo. Messico-Russia-Cina-Vietnam-Algeria-Cuba, Milano, Isedi, pp. 371.

1971(b) Los campesinos, Barcelona, Labor, pp. 150.

WOOLF, Stuart J.

1972 "La trasformazione del mondo europeo 1880-1910", a "QUADERNI STORICI", núm 20, pp. 21-35.

C) ITALIA

1- General

ABSALOM, Roger

1984 "Un mundo che scompare: i contadini di Nuto Revel-
li", a "PASSATO E PRESENTE", n. 6, pp. 103-124.

ALAGIA, Giuseppe

1980 I giovani e la cooperazione agricola, Milano, Fran-
co Angeli, pp. 117.

ALBONETTI, Pietro

1976 Anna Kuliscioff. Lettere d'amore a Andrea Costa,
1880-1909, Milano, Feltrinelli, pp. 362.

AMADEI, Giorgio

1980 La terra non può aspettare. L'avventura agricola
dell'Italia 1945/1980, Bologna, Edagricole, pp. 197.

ANDREUCCI, Franco i DETTI, Tommaso

1975 Il movimento operaio italiano. Dizionario biografi-
co, Roma, Riuniti, 5 vols.

BARBADURO, Idomeno

1973 Storia del sindacalismo italiano dalla nascita al
fascismo, Firenze, La Nuova Italia, 2 vols. I. La
Federterra. II. La Cgil.

BARBERIS, Conrado

1979 Famiglie senza giovani e agricoltura a mezzo tempo
in Italia, Milano, Franco Angeli, 2 vols.

BEVILACQUA, Piero

1984 "Quadri mentali, cultura e rapporti simbolici nella società rurale del Mezzogiorno", a "ITALIA CONTEMPORANEA", n. 154, pp. 51-70.

BIANCOFIORE, Antonio

1971 I soldati-contadini nella prima guerra mondiale (1915-1918), Tesi di Laurea, Dipartimento di Discipline Storiche, Università degli studi di Bologna.

BOLAFFI, Guido e VAROTTI, Adriano

1975 Agricoltura capitalistica e classi sociali in Italia 1948-1970, Bari, De Donato, pp. 375.

BONACCIOLI, E. e RAGAZZI, A.

1925 Resistenza, cooperazione, previdenza nella provincia di Reggio Emilia (1886-1925), Reggio Emilia.

BONFANTE; CIUFFOLETTI, DEGL'INNOCENTI; SAPELLI

1981 Il movimento cooperativo in Italia, Torino, Einaudi, pp. 349.

CARACCILOLO, Alberto

1955 "Il Partito Popolare e le lotte dei mezzadri", a "MOVIMENTO OPERAIO", n. 3-4, pp. 573-578.

CASALI, Luciano

1970 "Il programma agrario del Pci durante la Resistenza", a "CRITICA MARXISTA", n. 6, pp. 160-177.

CASALI, Luciano e GAGLIANI, Dianella

1978 "Operai e contadini: le alleanze di classe nella politica del Partito Comunista Italiano durante la Resistenza", a "RICERCHE STORICHE", n. 3, pp. 789-99

CAZZOLA, Franco

1977 Lo sviluppo del capitalismo italiano 1860-1914, Firenze, La Nuova Italia, pp. 135.

CHIAROMONTE, Gerardo

1970 "Agricoltura, sviluppo economico, democrazia", a "CRITICA MARXISTA", n.º 1-2, pp. 4-34.

1973 Agricoltura, sviluppo economico, democrazia, Bari, De Donato, pp. 369.

CHIAROMONTE; BERLINGUER; BARCA; MACALUSO

1976 Una nuova agricoltura, Roma, Riuniti, pp. 120.

CHIAROMONTE, G. I DI MARINO, G.

1981 La questione agraria negli anni '80, Roma, Riuniti, pp. 109.

CONSOMI; DELLA PERUTA; GHISIO (eds.)

1980 Stato e agricoltura in Italia 1945-1970, Roma, Riuniti, pp. 432.

COPPOLA, Salvatore

1984 Conflitti di lavoro e lotta politica nel Salerno nel primo dopoguerra, Lecce, Ed. Salerno Domani, pp. 128.

CORTI, Paola

1978 "Movimento contadino: dall'Unità alla Resistenza" i "Movimento contadino: il secondo dopoguerra", dins Storia d'Italia, Firenze, La Nuova Italia, pp. 682-708.

DANEO, Camillo

- 1969 Agricoltura e sviluppo capitalistico in Italia, Torino, Einaudi, pp. 224.
- 1980 Breve storia dell'agricoltura italiana 1860-1970, Milano, Mondadori, pp. 237.

DE ANGELIS, Nello

- 1971 Errico Malatesta. Biografia politica, Tesi di Laurea, Dipartimento di Discipline Storiche, Università degli studi di Bologna.

DE BERNADI, Alberto

- 1977 Questione agraria e protezionismo nella crisi economica di fine secolo, Milano, Franco Angeli, pp. 229.

DE VECCHIS, Fabrizio i VAROTTI, Adriano (ed.)

- 1975 Il marxismo e la questione agraria in Italia, Roma, Savelli, pp. 271.

DEGL'INNOCENTI, Maurizio

- 1977 Storia della cooperazione in Italia 1886-1926, Roma, Riuniti, pp. 459.
- 1981 "Sindacalismo rivoluzionario e cooperazione", a "RICERCHE STORICHE", n. 2-3, pp. 467-493.
- 1984 "Il comune italiano nel socialismo italiano, 1892-1922", a "ITALIA CONTEMPORANEA", n. 154, pp. 5-29.

DI MARTINO, Gaetano

- 1970 "Il movimento cattolico e le masse contadine", a "CRITICA MARXISTA", n. 1-2, pp. 263-285.

FABRI, F. (ed.)

1979 Il movimento cooperativo nella storia d'Italia, Milano, Feltrinelli.

FABIANI, Guido

1981 L'agricoltura italiana tra sviluppo e crisi (1945-1977), Bologna, Il Mulino, pp. 270

FEIXA I PAMPOLS, Carles

1987 "Més enllà d'Eboli. Gramsci i l'antropologia italiana", a "NOUS HORIZONS", n.ºs 105 i 107.

FUNIAN, Carlo

1983 "Il governo dell'agricoltura in Italia e in Francia, 1914-1940", a "ITALIA CONTEMPORANEA", n.ºs 151-152, pp. 65-81.

GIORGETTI, Giorgio

1974 Contadini e proprietari nell'Italia moderna, Torino, Einaudi, pp. 549.

1977 Capitalismo e agricoltura in Italia, Roma, Riuniti, pp. 591.

GRAMSCI, Antonio

1977 Sul Risorgimento, Roma, Riuniti, pp. 134.

1982 La questione meridionale, Roma, Riuniti, pp. 160.

GRIECO, Ruggiero

1966 Scritti scelti, Roma, Riuniti, 2 vols.

IANNITTO, Maria Teresa

1983 "Il pensiero e l'opera di Ruggiero Grieco", a "LA QUESTIONE AGRARIA", n.º 12, pp. 143-153.

ISNENGHI, Mario (ed.)

1982 Operai e contadini nella grande guerra, Bologna, Cappelli.

ISOLA, Gianni

1980 "Il Partito Comunista d'Italia e la questione agraria. Politica e organizzazione 1921-1926", a "MOVIMENTO OPERAIO E SOCIALISTA", n.ºs 2-3, pp. 287-314.

JACINI, Stefano

1976 I risultati della inchiesta agraria(1884), Torino, Einaudi, pp. XXXI + 175.

LEVI, Giovanni

1985 L'eredita immateriale: carriera di un esorcista nel Piemonte del seicento, Torino, Einaudi, pp. 202.

MACALUSO, Emanuele

1981 "Le Conferenze Agrarie", dins Il Partito Comunista Italiano: struttura e storia dell'organizzazione 1921-1979, Milano, Annali Fondazione Giangiacomo Feltrinelli, XXI, pp. 1087-1103.

MUSELLA, Luigi

1984 Proprietà e politica agraria in Italia(1861-1914), Napoli, Guida, pp. 130.

PANE, Luigi Dal (Ed.)

1965 Nullò Baldini nella storia della cooperazione, Milano, Giuffrè, pp. X + 768.

PIVATO, Stefano

1984 "L'anticlericalismo "religioso" nel socialismo italiano fra otto e novecento", a "ITALIA CONTEMPORANEA", n°m 154, pp. 29-50.

PROCACCI, Giuliano

1978 La lotta di classe in Italia agli inizi del secolo XX, Roma, Riuniti, pp. 443.

REVELLI, Nuto

1977 Il mondo dei vinti, Torino, Einaudi, 2 vols.

1985 L'anello forte. La donna: storie di vita contadina, Torino, Einaudi, pp. 502.

RIOSIA, Alceo

1976 Il sindacalismo rivoluzionario in Italia e la lotta politica nel Partito Socialista dell'età giolittiana, Bari, Donato, pp. 386.

RIZZI, Franco

1981 "Le forme organizzative nelle campagne 1921/1926", dins Il Partito Comunista Italiano: struttura e storia dell'organizzazione 1921-1979, Milano, Feltrinelli, pp. 957-973.

ROS, Rosa

1988 "Nord contra Sud o Sud contra Sud? El cas italià", a "NOUS HORIZONS", n°m 107, pp. 33-39.

ROSSI, Mario

1970 "Il movimento cattolico nelle campagne", a "CRITICA MARXISTA", n°m 8, pp. 286-304.

ROSSI DORIA, Anna

- 1976 "Appunti sulla politica agraria del Movimento Operaio nel secondo dopoguerra: il dibattito sui coltivatori diretti", a "ITALIA CONTEMPORANEA", n. 123, pp. 69-113.

ROSSI-DORIA, Manlio

- 1968 Analisi zonale dell'agricoltura italiana, Milano, Istituto Nazionale di economia Agraria, 4 vols.
- 1979 "Breve storia dei contadini italiani dall'inizio del secolo ad oggi", a "INCHIESTA", nn. 38-39, pp. 24-33.

SANTARELLI, Enzo

- 1977 Il socialismo anarchico in Italia. Milano, Feltrinelli, pp. 232.

SERENI, Emilio

- 1946 La questione agraria nella rinascita nazionale italiana, Torino, Einaudi, pp. 461.
- 1947 Il capitalismo nelle campagne(1860-1900), Torino, Einaudi, pp. 414.
- 1961 Storia del paesaggio agrario italiano, Bari, Laterza, pp. 499.
- 1966 Capitalismo e mercato nazionale, Roma, Riuniti,
- 1972 "Agricoltura e mondo rurale", dins Storia di Italia, Torino, Einaudi, pp. 136-257.
- 1978 La Rivoluzione italiana, Roma, Riuniti, pp. XVII + 400.

STEPANELLI, Renzo

1974 L'agricoltura nella crisi italiana, Roma, Editrice
Sindacale Italiana, pp. 243.

1975 Lotte agrarie e modello di sviluppo 1947-1967, Bari,
De Donato, pp. 381.

TANNENBAUM, E. R.

1975 La experiencia fascista. Sociedad y cultura en
Italia (1922-1945), Madrid, Alianza Universidad,
pp. 463.

TARROW, S.G.

1972 Partito comunista e contadini nel mezzogiorno, To-
rino, Einaudi, pp. 391.

TOGLIATTI, Palmiro

1974 Discorsi alla Costituente, Roma, Riuniti, pp. 335.

TOMMASI, Manuela

1980 Errico Malatesta e il movimento anarchico italiano,
Tesi di Laurea, Dipartimento di Discipline Storiche,
Università degli studi di Bologna.

TRAVAGLINI, Carlo

1982 "Politica agraria e movimento contadino tra fascis-
mo e dopoguerra: problemi e prospettive storiogra-
fiche", a "LA QUESTIONE AGRARIA", n.º 8, pp. 93-110.

VILARI, Rosario

1976 "La crisi del Bloco Agrario", dins L'Italia contem-
poranea, 1945-1975, Torino, Einaudi, pp. 105-143.

VITALI, Ornello

1968 La popolazione attiva in agricoltura attraverso i censimenti italiani, Roma, Facoltà di Scienze Statistiche Demografiche e Attuariali, pp. VIII + 232.

ZANGHERI, Renato

1960 Lotte agrarie in Italia. La Federazione Nazionale dei Lavoratori della Terra 1901-1926, Milano, Feltrinelli, pp. XCI + 481.

1977 Agricoltura e contadini nella storia d'Italia. Discussioni e ricerche, Torino, Einaudi, pp. 289.

1981 "Emilio Sereni e la Questione Agraria in Italia", a "LA QUESTIONE AGRARIA", n.º 1, pp. 237-262.

ZANINELLI, Sergio (ed.)

1971 Le lotte nelle campagne dalla crisi agricola al primo dopoguerra 1880-1921. Testi e documenti, Milano, Celuc, pp. 540.

2- Valle Padana

AGOSTI, Aldo i BRAVO, Gian Mario

1979-81 Storia del Movimento Operaio del socialismo e delle lotte sociali in Piemonte, Bari, De Donato, 4 vols.

ARBIZZANI, Luigi

1970 "Tradizioni socialiste e problemi attuali del movimento contadino emiliano", a "CRITICA MARXISTA", n.ºs 1-2, pp. 316-342.

ARIAS, Tiberio i PAPALIA, Giuseppe

1970 "I Cattolici e la cooperazione nelle campagne venete", a "CRITICA MARXISTA", n°m 1-2, pp. 305-315.

BERSANI, Fernanda

1981 Anarco-sindacalismo a Bologna nel primo dopoguerra (1918-1922), Tesi di Laurea, Dipartimento di Discipline Storiche, Università degli studi di Bologna.

BIANCHI, Bruna

1976 "Il fascismo nelle campagne veneziane 1929-40", a "ITALIA CONTEMPORANEA", n°m 123, pp. 33-67.

BRUNELLO, Piero

1982 "Agenti di emigrazione, contadini e immagine dell'America nella provincia di venezia", a "STORIA CONTEMPORANEA", n°m 1, pp. 95-122.

CAZZOLA, Franco

1974 "Il paesaggio agrario italiano", dins L'Emilia-Romagna, Milano, pp. 131-152.

1980 "La trasformazione del paesaggio agrario", dins La Ricostruzione in Emilia Romagna, Parma, Pratiche editrice, pp. 87-95.

1984 "Agricoltura, ambiente e questione contadine nelle campagne padane del secondo ottocento", a "LA QUESTIONE AGRARIA", n°m 13, 163-191.

CAZZOLA, Franco (ed.)

1980 Il proletariato agricolo in Emilia-Romagna nella fase di formazione, Bologna, Istituto Regionale per la storia della Resistenza e della guerra de liberazione in Emilia-Romagna, pp. 295.

CRAINZ, Guido

1984 "La "scomparsa" del bracciante padano", a "MOVIMENTO OPERAIO E SOCIALISTA", n°m 2, pp. 185-202.

CROCIONI, Giovanni

1979 Territorio e pianificazione: il caso emiliano, Venezia, Marsilio, pp. 127.

D'ATTORE, Pier Paolo

1983 "Conservatorismo agrario e fascismo negli anni venti; linee di ricerca sull'area padana", a "ITALIA CONTEMPORANEA", n°m 151-152, pp. 41-63.

DELLA PERUTA, Franco (ed.)

1975 Braccianti e contadini nella Valle Padana(1880-1905), Roma, Riuniti, pp. 469.

FERRETTI, Vladimiro

1980 "Cooperazione e Partito Comunista a Reggio Emilia", dins La Ricostruzione in Emilia-Romagna, Parma, Pratiche editrice, pp. 195-210.

GALASSI, N.

1968 La cooperazione imolese dalle origini ai nostri giorni (1859-19670), Imola.

KERTZER, David I.

1991 Famiglia contadina e urbanizzazione(studio di una comunità alla periferia di Bologna: 1880-1910), Bologna, Il Mulino, pp. 219.

LEGNANI, M.; PRETI, D.; ROCHAT, G.

1982 Le campagne emiliane in periodo fascista. Materiali e ricerche sulla battaglia del grano, Bologna, CLUEB, pp. 663.

MAGNANI, Gabriele

1980 Transformazioni economiche, evoluzione demografica e analisi dei movimenti migratori in un comune della provincia di Reggio-Emilia: Fabbrico 1930-1974, Tesi di Laurea, Dipartimento di Discipline Storiche, Università degli studi di Bologna.

NARDI, Sergio

1980 "Il movimento cooperativo emiliano nel Secondo Dopoguerra", dins La Ricostruzione in Emilia-Romagna, Parma, Pratiche editrice, pp. 173-194.

PONI, Carlo

1982 Fossi e cavedagne benedicon le campagne. Studi di storia rurale, Bologna, Il Mulino, pp. 363.

PRETI, Luigi

1955 Le lotte agrarie nella Valle Padana, Torino, Einaudi, pp. 481.

RAFFAELLI, Guido

1955 "Note sulla "Lega dei contadini" del trentino(1911-1921)", a "MOVIMENTO OPERAIO", n°m 3-4, pp. 439-453.

ROMANI, Mario

1963 Un secolo di vita in Lombardia(1861-1961), Milano,
Giuffrè, pp. 296.

ROVERI, Alessandro

1972 Dal sindacalismo rivoluzionario al fascismo(capita-
lismo agrario e socialismo nel ferrarese 1870-1920)
Firenze, La Nuova Italia, pp. 397.

SERENI, Umberto

1977 Il movimento cooperativo a Parma tra riformismo e
sindacalismo, Bari, De Donato, pp. 320.

TORTORETO, Emanuele

1967 "Lotte agrarie nella Valle Padana nel Secondo Dopo-
guerra(1945-1960)", a "MOVIMENTO OPERAIO E SOCIALIS-
TA", n.º 3-4, pp. 225-285.

VOLTA, Cesarino

1980 Mondo contadino e lotta di liberazione e resistenza
in pianura(1943-1945), Bologna Editrice Brechtiana,
pp. 265.

ZANGHERI, Renato (ed.)

1957 Le campagne emiliane nell'epoca moderna, Milano,
Feltrinelli, pp. 500.

3- Italia Central.

ANSELMI, Sergio

1978 Mezzadri e terre nelle Marche, Bologna, Ed. Patron,
pp. 166.

BELLINI, Luigi

1955 "La mezzadria in Umbria dall'Unità alla fine del
secolo XIX (condizioni di vita dei contadini, loro
rediti e consumi)", a "MOVIMENTO OPERAIO", n°m 3-4,
pp. 561-572.

BOGLIARI, Francesco

1979 Il movimento contadino in Umbria. dal 1900 al fas-
cismo, Milano, Franco Angeli, pp. 265.

GRUPPO DI STUDIO SULLA RESISTENZA NELLE CAMPAGNE TOSCANE

1976 I contadini toscani nella Resistenza, Firenze, pp.
221.

MORI, Giorgio

1955 "La mezzadria in Toscana alle fine del XIX secolo",
a "MOVIMENTO OPERAIO", n°m 3-4, pp. 479-510.

PAPA, Cristina

1981 "Il ciclo della vita familiare mezzadrile in un co-
mune umbro", a "LA QUESTIONE AGRARIA", n°m 3, pp.
181-207.

RADI, L.

1962 I mezzadri, le lotte contadine nell'Italia Centra-
le, Roma, Cinque Lune.

RAGIONERI, Ernesto

1955 "La questione delle leghe e i primi scioperi dei mezzadri in Toscana", a "MOVIMENTO OPERAIO", n°m 3-4, pp. 454-478.

SANTARELLI, Enzo

1955 "Alle origine del movimento contadino nelle Marche" a "MOVIMENTO OPERAIO", n°m 3-4, pp. 531-542.

SERENI, Emilio

1971 "L'agricoltura e la mezzadria nel regime fascista e l'opera di Arrigo serpierti", dins La Toscana nel regime fascista (1922-1939), Firenze, vol I, pp. 311-338.

4- Revistes.

- * ANNALI DELL'ISTITUTO ALCIDE CERVI, Bologna, Ed. Il Mulino, des de 1979. Dr. Gaetano Arfé.
- * CRITICA MARXISTA, Roma, Riuniti, bimestral, des de 1963. Directors: Luigi Longo i Alessandro Natta(1963-66); Emilio Sereni(1966-76); Aldo Tortorella i Aldo Zanardo(1976-).
- * CRITICA SOCIALE, Milano, 1891-1925. Dr. Filippo Turati.
- * FONTI ORALI, STUDI E RICERCHE, Bollettino nazionale d'informazione a cura dell'Istituto Piemontese di Scienze Economiche e sociali "Antonio Gramsci", Torino, des de 1982. Dra. Luisa Passerini.
- * ITALIA CONTEMPORANEA, Istituto Nazionale per la Storia del Movimento di Liberazione in Italia, Milano, des de 1948. Dr. Massimo Legnani.
- * LOTTE AGRARIE, Mensile della federazione Nazionale di Braccianti, Salarati, Coloni, Impegiati, Tecnici Agricoli, della Cgil, des de 1961.
- * MOVIMENTO OPERAIO, Milano, Feltrinelli, 1949-1956. Dr. Armando Saitta.
- * MOVIMENTO OPERAIO E SOCIALISTA, Genova, Ed. Centro Ligure di Storia Sociale, des de 1955(amb diferents noms).
- * NUOVA AGRICOLTURA, Giornale dei contadini, Roma, 1970-77.
- * NUOVA TERRA, Giornale di politica agraria(organo della Costituente della Terra), Roma, 1947-1950.

- * **PASSATO E PRESENTE**, Rivista di Storia Contemporanea, Firenze, Ed. La Nuova Italia, des de 1985 quadrimestral. Dr. Franco Andreucci.
- * **PROPOSTE E RICERCHE**, Della sezione di storia dell'agricoltura e delle società rurali del centro di ricerca e studio dei beni culturali marchigiani, Università degli studi di Urbino. Dr. Michele Anselmi.
- * **QUADERNI STORICI**, Bologna, Il Mulino. Redacció a Genova. Direcció: Alberto Caracciolo, Pasquale Villani, Carlo Guinzburg.
- * **LA QUESTIONE AGRARIA**, Milano, Franco Angeli, des de 1981. Dr. Guido Fabiani.
- * **RICERCHE STORICHE**, Fiesola(Firenze), Ed. Centro Piombinense di Studi Storici, des de 1970. Dr. Ivan Tognarini.
- * **RIVISTA DI POLITICA AGRARIA**, Bologna, Ed. Edagricole, des de 1953. Dirigida per: Luigi Perdisa, Vincenzo Patuelli, Giorgio Amadei.
- * **RIVISTA DI STORIA CONTEMPORANEA**, Torino, Ed. Loescher, des de 1971. Dirigida per: Guido Quazza, Enzo Colloti, Lisa Foa, Mariuccia Salvati.
- * **RIVISTA DI STORIA DELL'AGRICOLTURA**, Firenze, Ed. Academia economico-agraria del Georgopili, des de 1960. Dr. Ildebrando Imberciadori.
- * **STORIA CONTEMPORANEA**, Bologna, Il Mulino. Dr. Renzo de Felici.
- * **STUDI STORICI**, Roma, Riuniti, des de 1959.

D) FRANÇA

AUCLAIR, Marcelle

1974 Jaures, Barcelona, Grijalbo, pp. 411.

BARRES, Danielle

1984 "Sindicalismo y política agraria en Francia", a
"AGRICULTURA Y SOCIEDAD", n.º 31, pp. 59-92.

BERGER, Suzan

1975 Les paysans contre le politique, París, Seuil.

BLOCH, Marc

1978 La historia rural francesa, Barcelona, Crítica, pp.
551. La primera edició francesa data de l'any 1931.

CADE, Michel

1988 Le Parti de campagnes rouges (Histoire du Parti Com-
muniste dans les Pyrénées-Orientales 1920-1939),
Perpignan, Ed. Du Chiendent, pp. 346.

CLAVAUD, F.

1972 G. Marchais. Les communistes et les paysans, París,
ed. sociales, pp. 123.

COMPÈRE-MOREL

1920 Le socialisme agraire, París.

DESERT, G.

1986 "La prosperite dans la crise? L'élevage français
pendant le dernier tiers du XIXe siècle", comunica-
ció a Seminari Internacional d'Història: La crisi
agrària de finals del S. XIX a Europa, Girona, abril
de 1986.

GAVIGNAUD, G.

- 1986 "Propietaris-viticultors al Rosselló", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", núm 6, pp. 7-55.

GRATTON, Philippe

- 1971 Les luttes de classes dans les campagnes, Paris, Anthropos, pp. 483. Préface de Pierre Vilar.
- 1972 Les paysans français contre l'agrarisme, Paris, Maspero, pp. 223.

JOLLIVET, Marcel i MENDRAS, Henri (ed.)

- 1965 "Les transformations des sociétés rurales françaises", a "REVUE FRANÇAIS DE SOCIOLOGIE", VI, numéro spécial.
- 1971 Les collectivités rurales françaises. Etude comparative de changement social, Paris, Armand Colin.

LE ROY LADURIE, Emmanuel

- 1966 Les paysans de Languedoc, Paris, S.E.U.P.E.N., 2 vols.

MARESCA, Sylvain

- 1983 "Del campesinado a la profesión agrícola. Un resumen sobre el sindicalismo agrícola francés", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", núm 29, pp. 39-68.

MENDRAS, Henri

- 1967 La fin des paysans, Paris, S.E.D.E.I.S.
- 1971 Sociologie de la campagne française, Paris, P.U.F.

PECH, R.

- 1975 Entreprise viticole et capitalisme en Languedoc Roussillon. Du phylloxera aux crises de mevente, Toulouse, Associa. des publications de l'université.

PERCEVAL, Louis

1969 Avec les paysans pour une agriculture non capitaliste, Paris, ed. sociales.

RAMBAUD, Placide

1987 "La France rurale à partir du XIX siècle finissant" a "BOLLETTINO BIBLIOGRAFICO", Centro Studi per la Storia delle Società Rurali in Età Contemporanea, Napoli, pp. 107-141.

SOBOUL, A.

1980 Problemas campesinos de la revolución (1789-1848), Madrid, Ed. Siglo XXI, pp. 279.

VIGREUX, Marcel

1970 Les crises du monde rural, Paris, Armand Colin, pp. 96.

WEBER, Eugen

1983 La fin des terroirs. La modernisation de la France rurale(1870-1914), Paris, Fayard, pp. 708.

E) ESPANYA

1- General

ACEVES, J.B. I DOUGLASS, W.A. (ed.)

1978 Los aspectos cambiantes de la Espana rural, Barcelona, Barral, pp. 348.

ALONSO; CALZADA; HUERTA; LANGREO; VINAS

1976 Crisis agrarias y luchas campesinas 1970-1976, Madrid, Ayuso, pp. 322.

ALVAREZ, Santiago

1977 El partido comunista y el campo, Madrid, Ed. de la Torre, pp. 258.

ANES, Gonzalo

1970 Las crisis agrarias en la Espana moderna, Madrid, Taurus, pp. 515.

BALDRICH CABALLE, Juan

1977 Programas agrarios de partidos politicos espanoles. (Alternativa politico-económica para el sector agrario), Madrid, Ed. Agrícola Espanola, pp. 231.

BARCIELA, Carlos

1987 "Crecimiento y cambio en la agricultura espanola desde la guerra civil", dins La economía espanola en el siglo XX, una perspectiva històrica, Barcelona Ariel, pp. 258-279.

BAYO, Eliseo

1974 Oración de campesinos, Barcelona, Laia, pp. 166.

BENELBAS, León

1983 Notas de política agraria, Barcelona, Ed. Vicens-Vives, pp. 181.

BERNECKER, Walther C.

1982 Colectividades y revolución social. El anarquismo en la guerra civil española 1936-1939, Barcelona, Crítica, pp. 522.

BIGLINO, Paloma

1983 "Cuestión agraria y "marxismo": la elaboración del programa agrario del Psoe", a "ESTUDIOS DE HISTORIA SOCIAL", núms 26-27, pp. 257-331.

1986 El socialismo español y la cuestión agraria 1890-1936, Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, pp. 564.

BUXERES, J.

1871 Apuntes (Segunda edición aumentada) al Fomento de la población rural por el Excmo. Sr. Fermín Caballero, Barcelona, pp. 159 + 1 taula.

CABALLERO, Fermín

1856 Fomento de la población rural, Madrid.

CARBALLO, Roberto

1977 Capitalismo y agricultura en España. La evolución de las relaciones de producción en el campo (1939-1975), Madrid.

CARRION. Pascual

- 1974 Estudios sobre la agricultura española 1919-1971, Madrid, Revista del Trabajo, pp. 474. Edició a cura de José Luis García Delgado.

CLAVERO, Bartolomé

- 1984 Autonomía Regional y Reforma Agraria, Jerez, Fundación Universitaria, pp. 167.

COSTA, Joaquín

- 1979 Oligarquía y caciquismo. Colectivismo agrario y otros escritos, Madrid, Alianza, pp. 272.

CUESTA BUSTILLO, Josefina

- 1978 Sindicalismo católico-agrario en España(1917-1919), Madrid, Narcea, pp. 310.

DIAZ DEL MORAL, Joaquín

- 1932 La reforma agraria y el estatuto catalán, Madrid.

ESPARZA, Jose Mari

- 1985 Un camino cortado. Tafalla, 1900-1939, Tafalla, Ed. Elkar, pp. 303.

ETXEZARRETA ZUBIZARRETA, Miren

- 1985 La agricultura insuficiente. La agricultura a tiempo parcial en España, Madrid, Servicio de publicaciones del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 442.

GALLEGO, José Andrés

- 1981 "El movimiento agrario confesional a principios del siglo XX", a "HISPANIA, REVISTA ESPAÑOLA DE HISTORIA" núm 247, pp. 155-197.

GARCIA DELGADO, José Luis

1976 La cuestión agraria en la España contemporánea, Madrid, Edicusa, pp. 565.

GARRABOU, R. I SANZ, J. (eds.)

1985 Historia agraria de la España contemporánea, Barcelona, Crítica, 2 vols: I. Cambio social y nuevas formas de propiedad(1800-1850). II. Expansión y crisis(1850-1900).

GARRABOU, R.; BARCIELA, C.; JIMENEZ BLANCO, J.I. (eds.)

1986 Historia agraria de la España contemporánea. III. El fin de la agricultura tradicional, Barcelona, Crítica, pp. 566.

GEORGE, Henry

1985 Progreso y miseria, Madrid, Instituto de Estudios Agrarios, Pesqueros y Alimentarios, pp. 384. Estudio preliminar de Ana María Martín Uriz. Primera edición en anglès datada l'any 1879.

GIRALT, Emili

1962 "Los estudios de historia agraria en España desde 1940 a 1961", a "INDICE HISTORICO ESPANOL", V, pp. IX-1XXIX.

GIRALT, Emili i ALTRES

1979 Economía agraria en la historia de España, Madrid, Alfaguara, pp. 386.

GOMEZ, Juan

- 1957 La evolución de la cuestión agraria bajo el franquismo (Informe del Buró Político ante el III Pleno del C.C. del Pce), Praga, pp. 246.

GONZALEZ GARCIA, Teodoro

- 1926 La lucha de clases en la agricultura, Oviedo, pp 133

INSTITUTO DE REFORMAS SOCIALES

- 1917 Estadística de asociaciones. Censo electoral de asociaciones profesionales para la renovación de la parte electiva del instituto y de las Juntas de Reformas Sociales y relación de las Instituciones no profesionales de Ahorro, Cooperación y Previsión, en 30 de junio de 1916, Madrid, pp. 579.

JUAN I FENOLLAR, Rafael

- 1978 La formación de la agroindustria en España 1960-1970, Madrid, Servicio de publicaciones del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 283.

LEAL; LEGUINA; NAREDO; TARRAFETA

- 1975 La agricultura en el desarrollo capitalista español 1940-1970, Madrid, Siglo XXI, ppp. 248.

LERA DE ISLA, Angel

- 1931 La revolución campesina. Hombres y miserias del proletariado rural, Madrid, pp. 172.

LOPEZ DE SEBASTIAN, José

- 1970 Política agraria en España 1920-1970, Madrid, Guadiana, pp. 448.

MAESTRE ALFONSO, Juan

1975 Modernización y cambio en la España rural, Madrid, Edicusa, pp. 235.

MALEFAKIS, Edward

1971 Reforma agraria y revolución campesina en la España del siglo XX, Barcelona, Ariel, pp. 513.

MARVAUD, Angel

1975 La cuestión social en España, Madrid, Revista del Trabajo, pp. 447. Primera edición en francés datada l'any 1910.

MAURICE, Jacques

1975 La reforma agraria en España en el siglo XX (1900-1936), Madrid, Siglo XXI, pp. 159.

MERLO, Annamaria

1981 "Gli anarchici e l'esperienza collettivistica durante la guerra civile spagnola", a "RIVISTA DI STORIA CONTEMPORANEA", núm 4, pp. 505-547.

MIGUEL, Jesús M.

1970 Notas sobre la estructura social del campo español, Madrid, C.S.I.C., pp. 68.

MINISTERIO DE FOMENTO

1918 Memoria estadística social agraria de las entidades agrícolas y pecuarias en 1 de abril de 1918, Madrid, pp.420.

MINISTERIO DE AGRICULTURA

1934 censo estadístico de sindicatos agrícolas y comunidades de labradores, Madrid.

MINLOS

1937 Paysans d'Espagne en lutte pour la terre et la liberté, París, pp. 150.

MINTZ, Frank

1977 La autogestión en la España revolucionaria, Madrid, Ed. La Piqueta, pp. 402.

MORAL RUIZ, Joaquín del

1979 La agricultura española a mediados del s. XIX 1850-1870. Resultados de una encuesta agraria de la época, Madrid, Servicio de publicaciones del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 226.

NADAL, Jordi i TORTELLA, Gabriel

1974 Agricultura, comercio colonial y crecimiento económico en la España contemporánea. Actas del Primer Coloquio de Historia económica de España (Barcelona, 11-12 de mayo de 1972), Barcelona, Ariel, pp. 372.

NARANCO, Juan

1967 "La agricultura y el desarrollo económico español", a "CUADERNOS DE RUEDO IBERICO", 13/14, pp. 6-65.

NAREDO, José Manuel

1971 La evolución de la agricultura en España (Desarrollo capitalista y crisis de las formas de producción tradicionales), Barcelona, Ed. Estela, pp. 169.

PANIGUA, Xavier

- 1982 La sociedad libertaria. Agrarismo e industrialización en el anarquismo español 1930-1939, Barcelona, Crítica, pp. 310.

PEREZ DIAZ, Víctor

- 1974 Pueblos y clases sociales en el campo español, Madrid, Siglo XXI, pp. 306.

RANZATO, Gabriele

- 1975 Rivoluzione e guerra civile in Spagna 1931-1939, Torino, Loescher, pp. 228.
- 1979 Lucha de clases y lucha política en la guerra civil española. 1. las colectivizaciones anarquistas en Cataluña y Aragón. 2. la política agraria de los comunistas, Barcelona, Anagrama, pp. 117.

RAPP LANTARON, Eloïna

- 1949 El problema agrario en España y la reforma de 1936-1939, Tesis Doctoral, Facultat d'Història de Moscou, Universitat "Lomonosov".

REVENTOS, Joan

- 1960 El movimiento cooperativo en España, Barcelona, Ariel, pp. 229.

ROBLEDO HERNANDEZ, Ricardo

- 1986 "Crisis agraria y éxodo rural: emigración a ultramar 1882-1920", comunicació al Seminari Internacional d'història: La crisi agrària de finals del s. XIX a Europa, Girona, abril de 1986.

RODRIGUEZ REVILLA, V.

1931 El agro-español y sus moradores. La política agraria y la economía rural en la República, Madrid, pp. 216.

ROMERO, Carlos

1981 "De la ley de Cooperativas de 1942 al reglamento de Sociedades Cooperativas de 1978; un análisis crítico", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", núm 18, pp. 33-63.

SALINAS RAMOS, Francisco

1984 La cooperativa agraria, Barcelona, ed. CEAC, pp. 190.

SANCHEZ JIMENEZ, José

1975 La vida rural en la España del siglo XX, Barcelona

SANZ, Jesús

1987 "La agricultura española durante el primer tercio del siglo XX: un sector en transformación", dins La economía española en el siglo XX, una perspectiva histórica, Barcelona, Ariel, pp. 237-257.

SEVILLA GUZMAN, Eduardo

1979 La evolución del campesinado en España (elementos para una sociología política del campesinado), Barcelona, Península, pp. 332.

SIGUAN, Miguel

1975 Del campo al suburbio

TARRAFETA, Luis

1979 La capitalización de la agricultura española 1962-75, Madrid, Banco de Crédito Agrícola, pp. 418.

TORRAS, Jaume

1976 Liberalismo y rebeldía campesina 1820-1823, Barcelona, Ariel.

TUNON DE LARA, Manuel

1985 Tres claves de la Segunda República, Madrid, Alianza Universidad, pp. 367.

URIBE, Vicente

1937 La política agraria del Partido Comunista. Conferencia pronunciada el domingo 4 de julio de 1937 en el cine Olympia de Valencia, Barcelona, pp. 30.

VIDAL BURDILS, Francisco

1951 Política agraria y electrificación rural, Barcelona, Ed. Miguel Arimany, pp. 199.

2- Corona d'Aragó (Excepte el Principat)

ALCAZAR I GARRIDO, Joan

1986 Empobriment i rebel·lia (Els proletaris rurals de l'Horta-Albufera a l'època dels avalots 1914-1920), Sueca, Ajuntament de Catarroja, pp. 242.

ALVAREZ, Amparo

1968 Història del cooperativisme al País Valencià, Barcelona, Lavinia.

ARACIL, R.; CARNERO, T.; GARCIA BONAPE, M.; PALAFOX, J.

1983 "Els estudis d'història agrària al País Valencià",
dins I Col.loqui d'Història Agrària (Barcelona, 13-
15 d'octubre de 1978), València, Alfons el Magnànim,
pp. 79-117.

BOSCH SANCHEZ, Aurora

1983(a) Ugetistas y libertarios. Guerra y Revolución en el
País Valenciano, València, Alfons el Magnànim, pp.
393.

1983(b) "La col.lectivització de l'exportació de cítrics: el
Consell Llevantí Unificat d'Exportació Agrícola
(CLUEA), 1936-1939", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA",
nám 4, pp. 195-213.

CALATAYUD GINER, Salvador

1981 "Conflictos sociales a la Ribera Alta durant la II
República: Carcaixent 1932", dins Economia agrària
i història local, València, Alfons el Magnànim, pp.
405-426.

CARNERO I ARBAT, Teresa

1978 "Crisi i burgesia conservadora durant la Gran De-
pressió: el País Valencià, 1879-1889", a "ESTUDIS
D'HISTORIA AGRARIA", nám 1, pp. 98-113.

1980 Expansión vinícola y atraso agrario 1870-1900, Ma-
drid, Servicio de publicaciones del Ministerio de
Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 287.

CASANOVA, Julián

1985 Anarquismo y revolución en la sociedad rural aragonesa 1936-38, Madrid, Siglo XXI, pp. 368.

CELA CONDE, Camilo José

1979 Capitalismo y campesinado en la isla de Mallorca, Madrid, Siglo XXI, pp. 239.

C.N.T.-REGIONAL DE ARAGON, RIOJA Y NAVARRA.

1977 Realizaciones revolucionarias y estructuras colectivistas de la comarca de Monzón(Huesca), Barcelona, Ed. Cultura y Acción, pp. 160.

COLOMINES I COMPANYS, Agustí

1987 Catarroja: Insurgent i Administrada(1936-1939), Sueca, Ajuntament de Catarroja, pp. 169.

CUCO, Alfons

1975 Republicans i camperols revoltats, València, Eliseu Climent,

CUCO, Josepa

1982 La tierra como motivo. Propietarios y jornaleros en dos pueblos valencianos, València, Alfons el Magnànim, pp. 336.

CUCO; FABRA; JUAN; ROMERO

1978 La qüestió agrària al País Valencià, Barcelona, Ed. Aedos, pp. 135.

FORCADELL, Carlos i GERMAN, Luis

1986 "La crisis finisecular en la agricultura interior: el caso de Aragón", comunicació a Seminari Internacional d'Història: La crisi agrària de finals del S. XIX a Europa, Girona, abril de 1986.

GARRABOU, Ramon

1985 Un fals dilema. Modernitat i endarreriment de l'agricultura valenciana, 1850-1900, València, Alfons el Magnànim,

JAEN I URBAN, Gaspar

1986 "El procés d'urbanització al País Valencià", a "NOUS HORIZONS", núm 99, pp. 28-31.

MOLL, Isabel

1983 "La història agrària de Mallorca: segles XVI al XX" dins I Col.loqui d'Història Agrària (Barcelona, 13-15 d'actubre de 1978), València, Alfons el Magnànim, pp. 133-153.

PALAFIX I GAMIR, Jordi

1979 "Agricultura d'especulació i crisi econòmica. El País Valencià durant els anys trenta(1930-1936)", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", núm 3, pp. 139-162.

VEGA, Eulàlia

1987 Anarquistas y sindicalistas (1931-1936), València, Edicions Alfons el Magnànim, pp. 290.

3- Andalucía

ALVAREZ JUNCO, José

1979 "Sobre el anarquismo y el movimiento obrero andaluz", a "ESTUDIOS DE HISTORIA SOCIAL", n.ºs 10-11, pp. 275

BELTRAN, Esteban

1979 Socialismo agrícola. Leyenda popular, segunda parte de Manolín, Madrid, Ed. Nacional, pp. 300.

BERNAL, Antonio Miguel

1974 La propiedad de la tierra y las luchas agrarias andaluzas, Barcelona, Ariel, pp. 189.

BERNALDO DE QUIROS, Constancio

1973 El espartaquismo agrario y otros ensayos sobre la estructura económica y social de Andalucía, Madrid, Revista del trabajo, pp. 367. Selecció i pròleg de José Luis Delgado.

DIAZ DEL MORAL, Juan

1979 Historia de las agitaciones campesinas andaluzas, Madrid, Alianza Universidad, pp. 518. El llibre fou enllestit l'any 1923 i publicat l'any 1928.

GARRIDO GONZALEZ, Luis

1979 Colectividades agrarias en Andalucía: Jaén (1931-1939), Madrid, Siglo XXI, pp. 174.

HERAN, François

- 1980 Tierra y parentesco en el campo sevillano: la revolución agrícola del siglo XIX, Madrid, Servicio de publicaciones del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 268.

KAPLAN, Tema

- 1977 Los orígenes sociales del anarquismo en Andalucía. Capitalismo agrario y lucha de clases en la provincia de Cádiz, 1868-1903, Barcelona, Crítica, pp. 313.

MARTINEZ ALIER, Juan

- 1968 La estabilidad del latifundio. (Análisis de la interdependencia entre relaciones de producción y consciencia social en la agricultura latifundista de la campina de Córdoba), París, Ruedo Ibérico, pp. 419.

MIGNON, Christian

- 1982 Campos y campesinos de la Andalucía mediterránea, Madrid, Servicio de publicaciones del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 600.

PEREZ YRUEGA, Manuel

- 1979 La conflictividad campesina en la provincia de Córdoba 1931-1936, Madrid, Servicio de publicaciones del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, pp. 437.

ROSADO, Antonio

- 1979 Tierra y libertad. Memorias de un campesino anarcosindicalista andaluz, Barcelona, Crítica, pp. 259.

4- Galicia

DURAN, J.A.

- 1972 Historia de caciques bandas e ideologías en la Galicia no urbana (Rianxo 1910-1914), Madrid, Siglo XXI, pp. 403.
- 1977 Agrarismo y movilización campesina en el país gallego (1875-1912), Madrid, Siglo XXI, pp. 458.
- 1981 "El problema agrario de Galicia (otro proceso de cambio por derribo)", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", núm 18, pp. 101-176.

LINARES GIRAUT, X. Amancio

- 1986 O Val de Barcala 1900-1936. Agrarismo, vida política, emigración e cultura, Santiago, Ed. Feiraco, pp. 310.

VILLARES PAZ, Ramón

- 1982 La propiedad de la tierra en Galicia, 1500-1936, Madrid.

F) CATALUNYA

1- General

ALBAREDA, Joaquim

1981 La industrialització a la Plana de Vic, Vic, Patronat d'Estudis Ausonencs,

ALBAREDA, Joaquim i FIGUEROLA, Jordi

1987 "Una visió de la comarca d'Osona: anàlisi del control social en una comarca d'economia dual", comunicació presentada al Taller de treball "Actituds polítiques i control social a la Catalunya de la Restauració (1875-1923)", Lleida.

ALBAREDA, Joaquim i SURINYACH, Miquel

1988 La industrialització a Manlleu, Manlleu, Museu de Manlleu, pp. 98.

ANGUERA I NOLLA, Pere

1981 "La formació de la xarxa ferroviària al Baix Camp", a "RECERQUES", núm 11, pp. 149-158.

1985 Informes sobre l'economia reusenca del segle XIX, Reus, Cambra de Comerç i indústria, pp. 254.

1987 Bernat Torroja(1817-1908). Teoria econòmica i reivindicació nacional, Reus, Cambra de Comerç i Indústria, pp. 327.

ARACIL, Rafael i TERMES, Josep

1986 El llibre del centenari de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, Barcelona, Cambra de Comerç.

ARTAL I ALTRES

1973 Economia crítica: una perspectiva catalana, Barcelona, Ed. 62, pp. 337.

ARTAL, F.; GABRIEL, P.; LLUCH, E.; ROCA, F.

1979 Ictineu. Diccionari de les ciències de la societat als Països Catalans (segles XVIII-XX), Barcelona, Ed. 62,

BACARIA, Jordi

1984(a) "Agricultura i canvi tecnològic. Les innovacions induïdes a l'agricultura catalana (1950-1980)", a "RECERQUES", núm 16, pp. 13-31.

1984(b) "Proceso de innovación tecnológica en el sector agrario", a "EL CAMPO", Ed. Banco de Bilbao, pp. 62-66.

BALCELLS, Albert

1974 Cataluna contemporánea II(1900-1936), Madrid, Ed. Siglo XXI, pp. 165.

BENELBAS, León

1981 Economia agrària de Catalunya, Barcelona, Ketres, pp. 235.

BENET, Josep

1978 Catalunya sota el règim franquista, Barcelona, Ed. Blume.

- 1980 Combat per una Catalunya autònoma, Barcelona, Ed. Bruiguera, pp. 298.
- BOVER I PAGESPETIT, Andreu
- 1986 Arbàcies. Estudi de medi i formes de vida(1743-1940), Girona, Diputació de Girona, pp. 293.
- BRICALL, Josep Maria
- 1970 Política econòmica de la Generalitat 1936-1939, Barcelona, Ed. 62, 2 vols.
- BRUNET, J. M. I ALTRES
- 1980 L'agricultura catalana (Estudi econòmic), Barcelona, Ed. Banca Catalana, pp. 273.
- CANTALLOPS, Lluís
- 1987 "Les perifèries del Camp de Tarragona", dins Els ajuntaments i la nova societat catalana, Barcelona, Nous Horitzons-Columna, pp. 45-52.
- CARDO I SOLER, Josepa
- 1983 L'evolució dels conreus al camp de Tarragona a partir del segle XVIII, Valls, Institut d'Estudis Valencs, pp. 415.
- CHECCHI I LANG, Alexandre
- 1983 "El sector agrari a Catalunya. Un intent de síntesi a la llum de la recerca més recent", a L'economia de Catalunya avui, Barcelona, Ed. Banco de Bilbao, pp. 147-190.
- CODINA, Jaume
- 1966 Delta del Llobregat. La gent del fang. El Prat 965-1965, Granollers, Ed. Montblanc, pp. 241.

COLOME I FERRER, Josep

- 1987 L'evolució vinícola de l'Alt Penedès al darrer terç del segle XIX, Sant Sadurní d'Anoia, Museu de Vilafranca, pp. 86.

CONGRES DE CULTURA CATALANA

- 1977 "Projecte de resolucions de l'àmbit d'agricultura", a "TAULA DE CANVI", n.º 7, pp. 114-132.

CULLA I CLARA, Joan B.

- 1986 El republicanisme lerrouxista a Catalunya(1901-1923), Barcelona, Curial, pp. 493.

DE CAMPS I ARBOIX, Joaquim

- 1969 Història de l'agricultura catalana, Barcelona, Ed. Taber, 407.
- 1971 Història de la llei de contractes de conreu, Barcelona, Ramon Dalmau, pp. 56.

DE MOLINS, José Elias

- 1925 Informe social agrario, Barcelona, pp. 109.

DIPUTACIO DE BARCELONA

- 1984 Els joves al camp, Barcelona, Diputació de Barcelona, pp. 71.

DUARTE, Angel

- 1987 El republicanisme català a la fi del segle XIX, Vic, Eumo, pp. 189.

ESTALELLA, Helena

- 1984 "L'avantge comparatiu en àrees rurals de muntanya", a "RECERQUES", n.º 16, pp. 51-70.

ESTASEN, Pedro

1900 Cataluna. estudio acerca de las condiciones de su engrandecimiento y riqueza, Barcelona.

ETXEZARRETA, Miren

1984 "L'agricultura a temps parcial, la crisi econòmica i els joves", a Els joves al camp, Barcelona, Ed. Diputació de Barcelona, pp. 19-26.

FARRERAS, Antoni

1974 La Conselleria d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, ed. Pòrtic, pp. 191.

FERRER I ALOS, Llorenç

1986 "L'estructura de la propietat i de l'explotació en un vinyar de la Catalunya central: el Bages als segles XVIII i XIX", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", n.º 6, pp. 101-130.

FERRER I BOSCH, Maria Antònia

1981-82 "La pagesia del camp de Tarragona: transició d'una agricultura pre-capitalista a capitalista", a "UNIVERSITAT TARRACONENSIS", IV, pp. 217-231.

1984 "La pagesia i el moviment nacionalista durant la Restauració a Catalunya", a "ESTUDIOS DE HISTORIA SOCIAL", n.ºs 28-29, pp. 291-299.

FONTANA, Josep i ALTRES

1987 Catalunya i Espanya al segle XIX, Barcelona, Columna

FONTANA TARRATS, José María

1968 Abel en tierra de Caín. El separatismo y el problema agrario, hoy, Barcelona, Ariel, pp. 219.

GARCIA DE LOS SALMONES, Nicolás

1893 La invasión filoxérica en España, Barcelona.

GARCIA RAMON, Dolors

1984 "Explotació pagesa, transformació agrària i canvi econòmic. El cas del Baix Camp a Tarragona", a "RECERQUES", núm 16, pp. 33-50.

GARCIA SANCHEZ, José

1981 Tal como lo vi. La colectividad de campesinos de Cerdanyola/Ripollet 1936-1939, Cerdanyola, pp. 61.

GARRABOU, Ramon

1973 "La crisi agrària a finals del segle XIX", a "RECERQUES", núm 5, pp. 163-216.

1983 "El camp català als segles XIX i XX", a Estructura social i econòmica del camp català, Barcelona, La Magrana, pp. 105-123.

GARRABOU, Ramon (ed.)

1986 Terra, treball i propietat. Classes agràries i règim senyorial als Països Catalans, Barcelona, Crítica, pp. 346.

GARRABOU, Ramon i PUJOL, Josep

1987 "El canvi agrari a la Catalunya del segle XIX", a "RECERQUES", núm 19, pp. 35-83.

GARRABOU, Ramon i SERRA, Eva

1983 "Els estudis d'història agrària a Catalunya", dins J Col.loqui d'Història Agrària (Barcelona, 13-15 d'octubre de 1978), València, Alfons el Magnànim, pp. 41-78.

GAVIGNAUG, G.

- 1986 "Propietaris-viticultors al Rosselló", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", n.º 6, pp. 7-55.

GENERALITAT DE CATALUNYA. SERVEI CENTRAL D'ESTADISTICA

- 1937 Produccions agro-pecuaries de Catalunya

GIRALT I RAVENTOS, Emili

- 1952 "La viticultura y el comercio catalán del S. XVIII" a "ESTUDIOS DE HISTORIA MODERNA", II, pp. 160-176.
- 1978 "L'evolució de l'agricultura catalana al segle XIX. La propietat i l'explotació de la terra durant el segle XIX" i "L'agricultura i el món rural entre 1900 i el 1936", dins Història de Catalunya, vol V i VI, Barcelona, Ed. Salvat.

GIRALT, E.; BALCELLS, A.; TERMES, J.

- 1972 Els moviments socials a Catalunya, País Valencià i les Illes (Conologia 1800-1939), Barcelona, La Magrana, pp. 123.

GIRONA I TRIUS, P.

- 1942 "La invasión filoxérica en Espana", a Memorias de la real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, n.º 557, vol. XXVI, n.º 8, Barcelona, pp. 153-257.

GIRONA; BOIX; JANSANA

- 1923 La rabassa morta. Informe al Instituto de Reformas Sociales y Memoria, Barcelona, Iacsi.

GONZALEZ IBANEZ, Maria del Carme

1983 Problemes de definició i de mètode a l'estudi de l'agricultura a temps parcial: alguns exemples de comarques tarragonines, Tesis de llicenciatura, Departament d'Antropologia Cultural de la Facultat de Filosofia i Lletres de Tarragona.

1984 "L'estudi de l'agricultura a temps parcial en el context de les explotacions pageses familiars", a "ARXIU D'ETNOGRAFIA DE CATALUNYA", núm 3, pp.37-56.

HANSEN, E. H.

1977 Rural catalonia under the Franco Regime. The state of regional culture since the Spanish Civil War, Cambridge University Press.

HERAS, Pedro Antonio i MAS, Carlos

1987 Los primeros cien años de la Cámara (Tarragona), Tarragona, Cambra de Comerç, pp. 318.

IACSI

1866 Exposición sobre censos y prestaciones emfitéuticas Barcelona.

1912 Constitución familiar y organización de la propiedad rural en Cataluna, Barcelona.

IGLESIES, Josep

1968(a) La crisi agrària de 1879-1900. La fil·loxera a Catalunya, Barcelona, Ed. 62, pp. 298.

1968(b) Els conflictes del canal d'Urgell, Barcelona, Ramon Dalmau,

1975(a) "Presència de l'excursionisme dins la cultura catalana", dins L'excursionisme a Catalunya, 1876-1976, Barcelona, Fundació Carulla-Font,

1975(b) Les minves dels cultius i de la població a la comarca del Priorat, Barcelona, Fundació Salvador Vives Casajuana (Ed. Ramon Dalmau, pp. 88.

JOANQUET, Aureli

1933 La reforma agrària a Catalunya, Barcelona, pp. 274.

JUAN I FENOLLAR, Rafael

1984 "L'agricultura i el fenomen urbà", a "RECERQUES", n.º 16, pp. 185-189.

LARROSA, Manuel

1987 "1992: La metròpoli a l'Olimp", dins Els ajuntaments i la nova societat catalana, Barcelona, Nous Horitzons-Columna, pp. 75-79.

MAJORAL I MOLINE, Roser

1984 "Características de la población y de la población activa agraria", a "EL CAMPO", Ed. Banco de Bilbao, pp. 29-35.

MALUQUER, Jordi

1983 "Les relacions entre agricultura i indústria en el desenvolupament capitalista català del Vuit-cents. Algunes hipòtesis", dins I Col·loqui d'Història Agrària (Barcelona, 13-15 d'octubre de 1978), València, Alfons el Magnànim, pp. 199-212.

MASPONS I LABROS, Francesc

1893 La pagesia catalana, Barcelona, pp. 18.

MASSO I SINO, Lluís

1933 Política agrària, Reus, pp. 44.

1935 Desastre agrícola y orientaciones para llegar a la revalorización de los productos agropecuarios, Madrid, pp. 61

MAYAYO I ARTAL, Andreu

1984 "Un exemple de la burgesia agrària republicana al Camp de Tarragona i la Conca de Barberà: Joan Esplugas i Moncusí (1857-1927)", a "APLEC DE TREBALLS" n.º 6, Montblanc, C.E.C.R., pp. 133-197.

1986 La Conca de Barberà 1890-1939: de la crisi agrària ala guerra civil, Montblanc, Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, pp. 529.

1987 "La joventut catalana al segle XX", a La Joventut a Catalunya al segle XX, Barcelona, Diputació de Barcelona, Vol I, pp. 263-281.

MILLAN, Jesús

1988 "Resistències, alternatives i desenvolupament del capitalisme", Ponència a les Segones Jornades de Joves Historiadors i Historiadors, Barcelona, 20, 21 i 22 d'Octubre (Xerocopiada).

MIR, Corxita

1985 Lleida 1890-1936. Caciquisme polític i lluita electoral, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

MIRO, Josep; SERNA, Ernest; MIRALLES, Frederic

1974 La Catalunya pobra, Barna, Ed. Nova Terra, pp. 181.

MOLINERO, Carme i YSAS, Pere

1985 "Patria, Justicia y Pan". Nivell de vida i condicions de treball a Catalunya, 1939-1951, Barcelona, Ed. La Magrana, pp. 295.

MOR I DONES, C.

1985 La evolución de la tierra agrícola en un sector de Cataluna: la comarca de les Garrigues(Lleida), Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona.

MORRON, Jaume

1982 "Notes per a l'estudi del model petroquímic: el cas del camp de Tarragona", a "ARXIU D'ETNOGRAFIA DE CATALUNYA", n.º 1, pp. 51-77

OLIVERAS, Claudi

1915 Datos para un avance sobre la viticultura de la provincia de Tarragona, Reus.

PEIX, Andreu

1984 "El relleu generacional a l'explotació familiar agrària", dins Els joves al camp, pp. 13-18.

PI I SUNYER, Carles

1927-29 L'aptitud econòmica de Catalunya, Barcelona, 2 vol.

PLAZA I ARQUE, Carme

1981 "Mari, lis sopis són calentis (o una aproximació als parlars de la Conca de Barberà)", a "APLECS DE TREBALLS", Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, n.º 3, pp. 75-100.

PUJOL I ANDREU, Josep

- 1984 "Les crisi de malvenda del sector vitivinícola català entr el 1882 i el 1935", a "RECERQUES", nòm 15, pp. 59-79.

RANZATO, Gabriele

- 1987 La aventura de una ciudad industrial. Sabadell entre el antiguo régimen y la modernidad, Barcelona, Península, pp. 265.

ROCA, Francesc

- 1979 Política econòmica i territori a Catalunya, 1901-1939, Barcelona, Ketres, pp. 240.

RODRIGUEZ, Angel

- 1987 El crèdit agrari a Catalunya, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca/Institut Català del Crèdit Agrari, pp. 129.

ROIG I ARMENGOL, Ramon

- 1890 Memòria acompanyatòria al mapa regional vinícola de la provincia de Barcelona, Barcelona, pp. 703.

SALLES, Anna

- 1986 Quan Catalunya era d'esquerra, Barcelona, Ed. 62, pp. 238.

SARDA, Rafael

- 1937 Colectividades agrícolas, Barcelona, pp. 22.

SERRA I CENDROS, Gabriel

- 1987 "Montblanc: de la "febre d'or" a la fil·loxera (1880-1893)", a "APLEC DE TREBALLS", nòm 8, Montblanc, C. E.C.B., pp. 181-243.

SUBIRATS, Marina

1983 L'escola rural a Catalunya, Barcelona, Ed. 62-Rosa Sensat, pp. 134.

TERNES, Josep

1977 Anarquismo y sindicalismo en Espana. La Primera Internacional(1864-1881), Barcelona, Crítica, pp. 447.

1987 De la Revolució de Setembre a la fi de la Guerra Civil,1868-1939, dins de Història de Catalunya, vol VI, Barcelona, Ed. 62, pp. 455.

VICENS I VIVES, Jaume (amb Montserrat LLORENS)

1958 Industrials i polítics, Barcelona, Teide, pp. 469

VILA I VALENTI, Joan

1971 L'altra cara de Catalunya: un país d'agricultors, Barcelona, Ariel, pp. 60.

1973 El món rural a Catalunya, Barcelona, Curial, pp. 209.

VILAR, Pierre

1966 Catalunya dins l'espanya moderna, Barcelona, Ed. 62, 4 vols. Principalment la introducció i el volum tercer, dedicat a les transformacions agràries del segle XVIII.

2- Cosmologia

AMADES, Joan

- 1969 Folklore de Catalunya, Barcelona, Ed. Selecta, 3 vols. I. Rondallística. II. Cançoner. III. Costums i creences.
- 1974 Les millors rondalles populars catalanes, Barcelona, Ed. Selecta, pp. 280.
- 1970 Les millors llegendes populars, Barcelona, Ed. Selecta, pp. 284.
- 1979 Mitologia. Llibre dels somnis. Geografia fabulosa, Barcelona, Ed. Selecta, pp. 223.
- 1982 Costumari català. El curs de l'any, Barcelona, Ed. 62, 5 vols. Primera edició datada l'any 1950.

BENET I MORELL, Josep

- 1968 El Dr. Torras i Bages en el marc del seu temps, Barcelona, Ed. Estela, pp. 130.

CAPMANY, Aureli

- 1951 Calendari de tradicions, llegendes i costums populars, Barcelona, Rafael Dalmau.

COLOMER, Jaume

- 1978 Festes populars de Catalunya, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

CONTRERAS, Jesús

- 1979 "La crisis de reproducción de las explotaciones campesinas de tipo familiar en áreas marginales de Catalunya", a X Congreso europeo de sociología rural, Córdoba.

EST..

1884 Estadísticas del clero del Arzobispado de Tarragona
Tarragona.

FABREGAS, Xavier

1979 Tradicions, mites i creences dels catalans, Barce-
lona, Ed. 62.

1987 Les arrels llegendàries de Catalunya, Barcelona, La
Magrana, pp. 359.

FERRUS I BATISTE, Jordi

1984 "L'impacte de les indústries d'enclavament en el
medi rural: la transformació de les relacions de
patronatge", a "ARXIU D'ETNOGRAFIA DE CATALUNYA",
nòm 3, pp. 11-34.

1985 La casa pagesa asconenca(1940-1970). Descripció et-
nogràfica, anàlisi antropològica, Montblanc, Centre
d'Estudis de la Ribera d'Ebre, pp. 127.

GOMIS I MESTRE, Cels

1987 La bruixa catalana. Aplec de casos de bruixeria,
creences i supersticions recollits a Catalunya a
l'entorn dels anys 1864-1915, Barcelona, Ed. Alta
Fulla, pp. 214.

JULIANO, Dolores

1984 "Expressen els contes i rondalls reivindicacions
populars?", a "CIENCIA", nòm 34-35, pp. 61-69.

ORIOI, Maria del Carme

1984 Aproximació a la Rondallística de Joan Amades: ca-
logació i fonts, Tesis de Llicenciatura, Departament

de Literatura Catalana, Facultat de Filosofia i Lletres de Tarragona.

PRAT i CAROS, Joan

1980 "Els estudis etnogràfics i etnològics a Catalunya", a "QUADERNS DE L'INSTITUT CATALA D'ANTROPOLOGIA", nùm 1, pp. 28-63.

1981 "La rondallística catalana com a concepció del món", a "L'AVENÇ", nùm 35, pp. 66-69.

1983 "L'experiència religiosa ordinària", a "ARXIU D'ETNOGRAFIA DE CATALUNYA", nùm 2, pp.

1985 "El folklore catalán ideologia o ciencia?", dins Actas del Segundo Congreso de Antropología, Madrid, Ministerio de Cultura, pp. 110-120.

PRAT, Joan i CONTRERAS, Jesús

1984 Les festes populars, Barcelona, Ed. La Llar del Llibre, pp. 167.

PRATS, Llorenç

1988 El mite de la tradició popular, Barcelona, Ed. 62, pp. 212.

PRATS, Ll.; LLOPART, D.; PRAT, J.

1982 La cultura popular a Catalunya. Estudiosos i institucions (1853-1981), Barcelona, Alta Fulla.

PRATS I BATET, Josep Maria

1985 De Fide; Spe et Charitate. Una aproximació al coneixement de la Diòcesi de Tarragona durant la Restauració de Benet Vilamitjana a tombant de segle (1879-1900), Tesis de Llicenciatura, Departament d'Histò-

ria Contemporània, Facultat de Filosofia i Lletres de Tarragona.

PUIGVERT I SOLA, Joaquim Maria

1986 Una parròquia catalana del segle XVIII a través de la seva consuetud (Riudellots de la Selva), Barcelona, Funda. Salvador Vives i Casajuana-R. Dalmau, pp.286

1988 "Parròquia, Rector i Comunitat Pagesa", a "L'AVENÇ", núm 115, pp. 44-51.

RENDE I VENTOSA, Josep Maria

s.a. La psicologia dels nostres pagesos, Barcelona, pp. 34. Recull d'articles publicats a "AGRICULTURA".

SERRA I BOLDU, Valeri

1987 Folklore de la pagesia, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 177. Recull d'articles publicats a "AGRICULTURA".

TERRADES I SABORIT, Ignasi

1973 Antropologia del campesino catalán, Barcelona, Ed. A. Redondo, 2 vols.

1984 El món històric de les masies, Barcelona, Curial, pp. 370.

1987 El Cavaller de 'idrà. De l'ordre i el desordre conservadors a la muntanya catalana, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 400.

VINYES, Ricard

1987 "Ciència i caritat. La tradició comunista catalana", a "NOUS HORIZONS", núm 106, pp. 14-34.

3- Demografia

CASASSAS I SIMO, Lluís

1978 Fires i mercats a Catalunya, Barcelona, Ed. 62.

1981 L'organització territorial de Catalunya, Barcelona, Publicacions de la Fundació Jaume Bofill, pp. 326. (amb Joaquim CLUSA)

1987 "El territori, aquest gran inconeegut", a "APLEC DE TREBALLS", núm. 8, Montblanc, Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, pp. 23-37.

CONSORCI D'INFORMACIO I DOCUMENTACIO DE CATALUNYA

1986 Anuari estadístic de Catalunya, 1985, Barcelona.

DE MOLINS, José Elias

1913(?) La obrera en Cataluna, en la ciudad y en el campo, Barcelona.

GIRALT, Emili

1964 "La població catalana", a Afred SAUVY, La població, Barcelona, Ed. 62. (amb Ernest Lluch)

1968 La población en Cataluna y en las demás regiones españolas, 1857-1960. El desarrollo industrial de Cataluna, Barcelona, Instituto de Economía de la Empresa y Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Barcelona. (amb Abril Causadias)

IGLESIES I FORT, Josep

1962 El movimiento demográfico de Cataluna en los últimos cien años, Barcelona, Memorias de la Real Aca-

- demia de Ciències y Artes de Barcelona, Vol. XXXIV.
- 1966 La població de Catalunya en la dècada 1950-1960,
Barcelona, Ed. Rafael Dalmau, pp. 90.
- MALUQUER I SOSTRES, Joaquim
- 1965 Població i societat a l'Àrea catalana, Barcelona,
Ed. A.C., pp. 184.
- MASPONS I CAMARASA, Jaume
- 1929 "La despoblación del campo", a Curso Internacional
de Agricultura, Barcelona, Ed. Iacsi, pp. 75-121.
- NOGUE I FONT, Joan
- 1985 Una lectura geogràfico-humanista del paisatge de la
Garrotxa, Girona, Col·legi Universitari, pp. 322.
- RECOLONS, Lluís
- 1976 La població de Catalunya. Distribució territorial i
evolució demogràfica 1900-1970, Barcelona, Ed. Laia.
- 1979 "Els habitants", a Catalunya: home i territori, Bar-
celona, Ed. Blume, Publicacions de la Fundació
Jaume Bofill-3.
- SOLA I MORALES, M.
- 1979 "Capital i ciutats a Catalunya: una perspectiva de
futur", a Catalunya cap a l'any 2.000, Barcelona,
Fundació Jaume Bofill, pp. 125-152.
- TALLADA, Josep Maria
- 1918 Demografia de Catalunya, Barcelona.
- TERMES, Josep
- 1982 La immigració a Catalunya: política i cultura, Bar-
celona, Generalitat de Catalunya, pp. 95.

UTRILLO I MORLIUS, J.

1951-1952 "El éxodo rural en Cataluna y zonas limítrofes: reacción de los centros nucleares.", a "REVISTA INTERNACIONAL DE SOCIOLOGIA", n.ºs 34-38, Madrid.

VANDELLOS, Josep A.

1935(a) Catalunya, poble decadent, Barcelona, pp. 236.

1935(b) La immigració a Catalunya, Barcelona, pp. 219.

VIDAL I BENDITO, Tomàs

1970 "El reverso de la urbanización: La despoblación del campo en Cataluna", a "ESTUDIOS GEOGRAFICOS", XXXI, Madrid, pp. 159-163.

1973 La despoblación del campo en Catalunya, Tesis Doctoral, Universitat de Barcelona. (Inèdita. El resum fou publicat l'any 1976)

1979 "Exode rural i problemàtica demospacial a Catalunya (1860-1970)", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", n.ºm 2, Barcelona, pp. 194-207.

VILA, Marc-Aureli

1980 La població de Catalunya per altitud (1960-1977), Barcelona, Generalitat de Catalunya, pp. 110.

4- Sindicalisme

ALDOMA I BUIXADE, Ignasi

1986 La vaga dels tractora. Conflictes pagesos a l'Urgell, 1977-78, Lleida, Virgili & Pagès, pp. 278.

ARAGAI, Amadeu

1933 El problema agrari català, Barcelona, pp. 165.

BALCELLS, Albert

1965 El sindicalisme a Barcelona(1910-1923), Barcelona, Ed. Nova Terra, pp. 177.

1968 El problema agrari a Catalunya.La qüestió rabassaire 1890-1936), Barcelona, Ed. Nova Terra. Les cites corresponen a la segona edició de 1983 (Barcelona, Ed. La Llar del Llibre, pp. 471). També existeix una edició en castellà publicada pel "Servicio de publicaciones del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación" (1980).

1971 Crisis económica y agitación social en Catalunya 1930-1936, Barcelona, Ariel, pp. 291.

1977 "La conflictividad social en Catalunya y la Unió de Rabassaires hasta 1939", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", núm 2, pp. 347-396.

1978 "La Unió de Rabassaires: 1922-1939", dins dels dossier "La qüestió rabassaire", a "L'AVENÇ", núm 10, pp. 26-32.

BARRULL, Jaume

1973 El Bloque Obrero y Campesino en las tierras de Lérida, Tesis de llicenciatura, Universitat de Barcelona.

1986 Les comarques de Lleida durant la Segona República (1930-1936), Barcelona, ed. L'Avenç, pp. 500.

BENELBAS TAPIERO, León

1977(a) "Les darreres lluites pageses", a "NOUS HORIZONS", n.º 34, pp. 41-49.

BENELBAS, León; GARCIA, Xavier; TUDELA, Joan

1977(b) Unió de Pagesos. El sindicat del camp, Barcelona, Ed. 7x7, pp. 235.

BONAMUSA, Francesc

1974 El Bloc Obrer i Camperol(1930-1932), Barcelona, Curial, pp. 400.

1977 Andreu Nin y el movimiento comunista en España 1930-37, Barcelona, Anagrama, pp. 519.

1980 "El camp català abans del sis d'octubre", dins del dossier "Els fets d'octubre", a "L'AVENÇ", n.º 30, pp. 29-32.

CAMINAL I BADIA, Montserrat

1979 L'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, Resum de Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona.

1985 "L'Institut Agrícola Català de Sant Isidre en defensa de la propietat(1864-1874)", a "PERSPECTIVA SOCIAL", n.º 21, Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona, pp. 41-55.

CAMPOS I TERRE,

1935 El 6 d'octubre a les comarques, Tortosa.

CAPDEVILA, Maria Dolors i MASGRAU, Roser

1979 La Justicia Social. Organ de la F.C. del Psoc 1910/1916, Barcelona, Ed. Centre d'Estudis d'Història Contemporània, pp. 430.

COLONE, Josep

1986 "El conflicte rabassaire a la comarca de l'Alt Penedès a finals del segle XIX", comunicació presentada al II Col.loqui d'Història Agrària, Barcelona.

COLOME, Víctor

s.a. Los comunistas y la cuestión agraria.

1937 La terra i els seus fruits per a qui la conrea(I. Conferència Nacional del Psuc), Barcelona, pp. 16.

COMORERA, Joan

1937 Informe presentat a la Primera Conferència Nacional del Psuc, Barcelona, pp. 36.

1945 La gran lluita dels pagesos catalans(i Els separatistes d'un costat de l'Ebre i els de l'altre costat), Tolosa, Ed. Lluita, pp. 5-17.

CONFEDERACION NACIONAL DEL TRABAJO

1932 Memoria del Congreso. Teatro de la Comedia, Madrid 10/18-XII-1919, Barcelona, pp. 386.

CNT/AIT

1936 Congreso Regional de Campesinos de Cataluna. Memoria, septiembre de 1936, Barcelona, pp. 39.

1978 El Congreso Confederal de Zaragoza, Madrid, Ed. Zero, pp. 245.

CON...

1893 Conferencia de los trabajadores del campo celebrada los días 20 y 21 de mayo de 1893 en Barcelona, Barcelona, pp. 64.

CUADRAT, Xavier

1976 Socialismo y anarquismo en Catalunya, los orígenes de la Cnt, Madrid, Ed. Revista de Trabajo, pp. 678.

DE SOLA CANIZARES, F.

1934 Les lluites socials a Catalunya(1812-1934), Barcelona, pp. 129.

GARCIA OLIVER, Joan

1978 El eco de los pasos, París, Ruedo Ibérico, pp. 649.

GARRABOU, Ramon

1978 "La lluita per la propietat de la terra: la crisi de finals del segle XIX i la qüestió rabassaire", dins del dossier "La qüestió rabassaire", a "L'AVENÇ", núm 30, pp. 19-25.

GARRIGA I ANDREU, Joan

1981 "La Garriga: 1 de gener de 1937. L'aixecament dels pagesos", a "L'AVENÇ", núm 40, pp. 61-64.

GARRIGA I MASSO, Joan

1933 Contribució a l'estudi de l'actual conflicte agrari de Catalunya, Barcelona, pp. 65.

GAVALDA I TORRENTS, Antoni

1986 El pensament agrari de l'anarcomindicalisme a l'Alt Camp:1923-1939.El paper de Pere Sagarra i Boronat,
Valls, Ed. Institut d'Estudis Tarraconensis Ramon Berenguer IV, pp. 285.

GIRALT, Emili

1965 "El conflicto rabassaire y la cuestión social agraria en Catalunya", a "REVISTA DE TRABAJO", núm 7, Madrid, pp. 24.

GONZALEZ URIEN, Miguel i REVILLA GONZALEZ, Fidel

1981 La C.N.T. a través de sus Congresos, México, Editores Mexicanos Unidos, pp. 320.

HUERTAS I CLAVERIA, Josep M.

1982 Obrers a Catalunya. Manual d'història del Moviment Obrer(1840-1975), Barcelona, Ed. L'Avenç, pp. 409.

JUSCAFRESA, Boi

1976 Fam de terra, de domini i de llibertat, Barcelona, Ed. Pòrtic, pp. 261.

LEVAL, Gaston; SOUCHY, Agustín; CANO RUIZ, B.

1982 La obra constructiva de la Revolución Española, México, Editorial Ideas, pp. 328.

LOPEZ ESTUDILLO, Antonio

1987 "Federalismo, campesinado y métodos de restablecer el control político en la Restauración", comunicació presentada al taller de treball "Actituds polítiques i control social a la Catalunya de la Restauració", Lleida.

LLADONOSA, Manuel

1978 "Un conflicte agrari: el Canal d'urgell i el pagament del novè", a "RECERQUES", n.º 7.

MAS, Ramon

1967 La pagesia catalana i els seus problemes, Barcelona, Ed. d'Aportació Catalana, pp. 56.

MAURIN, Joaquim

1977 La Revolución Espanola. De la monarquia absoluta a la Revolución Socialista, Barcelona, Anagrama, pp. 205.

MAYAYO I ARTAL, Andreu

1988 Josep Torrents(1899-1943). Pagès de Bellvei del penedès, dirigent agrari català, Tarragona, Ed. El Médol, pp. 114

OLIVE I BALCELLS, Francesc

1947 La pagesia de Catalunya(Història i organització), Santiago de Xile, pp. 68.

PAGES, Pelai

1977 El movimiento trotskista en Espana(1930-1935), Barcelona, Ed. Península, pp. 308.

PEIRATS, José

1971 La Cnt en la Revolución Espanola, París, Ruedo Ibérico, 3 Vols.

PEIRO, Joan

1987 Perill a la reraguarda, Barcelona, Ed. Alta Fulla-Patronat Municipal de Cultura de Mataró,

PEIX I MASSIP, Andreu

1984 "Entrevista a Andreu Peix Massip", a "AGRICULTURA Y SOCIEDAD", n.º 31, pp. 223-247.

PITARCH, Ismael E.

1978 "El Parlament de Catalunya i el conflicte rabassaire: La Llei de Contractes de Conreu", dins del dossier "La qüestió rabassaire", a "L'AVENÇ", n.º 10, pp. 33-40.

PORTE I DALMAU, Ramon

1937 "Problemas agrarios", dins de Congreso extraordinario de la Cnt-catalana, Barcelona, pp. 26-31.

1940 La sangre de la tierra. Claridad sobre los problemas del campo, Inèdit. Començat a escriure l'any 1940 i mecanografiat l'any 1980.

PUIG, Nònit

1935 Què és la Unió de Rabassaires, Barcelona.

PUJOL, Rafael

1977-78 "Acció Social Agrària de les terres gironines", a "REVISTA DE GIRONA", Girona, n.º 81, pp. 305-313, n.º 84, pp. 247-254.

SERRALLONGA, Joan

1977 "Sindicalisme agrari; La Unió de Pagesos", a "TAULA DE CANVI", n.º 4, pp. 38-44.

TORRENTS, Josep

1911 Ruralisme. Qüestió social agrària, Barcelona, pp. 253.

UNIO DE PAGESOS

- 1980 II Congrés de la Unió de Pagesos (Cervera, 1 de maig de 1979), Barcelona, pp. 151.

UNIO DE RABASSAIRES

- 1935(a) Els desnonaments rústics a Catalunya, Barcelona, pp. 252.
- 1935(b) Projecte de dictamen aprovat per la Ponència nomenada per la secció social de la unió per a estudiar les qüestions polítiques i socials, Barcelona.
- 1936 Memòria i compte de l'exercici de 1935, Barcelona, 6 folis mecanografiats.

URGELL, Ferran

- 1933 La lluita de classes al camp, Barcelona, pp. 15.

VEGA, Eulàlia

- 1981 "La Cnt a les comarques catalanes 1931-1936", a "L'AVENÇ", núm 34, pp. 56-61.

VINYES I RIBES, Ricard

- 1980 "Sis d'octubre, repressió i represaliats", a "L'AVENÇ", núm 30, pp. 50-54.
- 1981 "Obreros, campesinos y frentepopulismo en cataluña" a "ESTUDIOS DE HISTORIA SOCIAL", nùms 16-17,
- 1983 La catalunya Internacional. El frontpopulisme en l'exemple català, Barcelona, Curial, pp. 388.

5- Cooperativisme agrari

ARDIACA, Lluís

- 1937 Els sindicats agrícoles i la revolució al camp,
Barcelona, Ed. Direcció General d'Agricultura de la
Generalitat, pp. 10.

BAINAT I JORDI, Marina

- 1987 "Els límits del cooperativisme actual: crisi d'es-
tructures o incapacitat operativa", a Noves perspec-
tives per a l'agricultura del Baix Camp: l'empresa
familiar agrària i el seu futur, Reus, Centre d'Es-
tudis Riudomenencs "Arnau de Palomar", pp. 5-16.

CAMPLLONCH I ROMEU, Isidre

- 1917 Cellers cooperatius de producció i venda, Barcelo-
na, pp. 206.

CASANOVAS I BRUGAL, Antoni

- 1984 "Cien años de cooperativismo agrario", a "EL CAMPO",
núm 95, Ed. Banco de Bilbao, pp. 54-56.

CASTAÑO, Josep (ed.)

- 1978 Agricultura i cooperativisme als PP.CC., Barcelona,
Fundació Roca i Galès, pp. 97.

CHALBAUD Y ERRAZQUIN, S. J., P. Luis

- 1920 Sindicatos y Cajas Rurales. Su administración y con-
tabilidad, Barcelona, pp. 581.

DE MOLINS, José Elías

- 1912(a) Apostolado y propaganda de las Asociaciones y Sin-
dicatos agrícolas, Barcelona, pp. 71.

1912(b) La asociación y cooperación agrícolas. estudio social agrario, Barcelona, pp. 371.

FAUQUET, Georges

1937 Lé décret de syndicalisation obligatoire des cultivateurs et l'expérience coopérative, Barcelona, Generalitat de Catalunya, pp. 23.

FEDERACIO AGRICOLA CATALANO-BALEAR

1910 XII Congrès celebrat a la ciutat de Tarragona els dies 30 y 31 de maig y 1 de juny de l'any 1909, Tarragona, pp. 252,

FUGUET I SANS, Joan

1980 El primer celler cooperatiu de Catalunya i l'Estat espanyol: "La Sociedad de Trabajadores Agrícolas del pueblo de Barberà", Barcelona, Obra Agrícola de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, pp. 26

1984 "L'arquitectura dels cellers cooperatius de la Conca de Barberà", a "ESPITLLERA", núm 33, pp. 43-54.

1987 "El celler del Sindicat Agrícola de Rocafort de Queralt (Conca de Barberà): primera obra de l'arquitecte Cèsar Martinell, 1918", a "APLEC DE TREBALLS", pp. 39-57.

FUNDACIO ROCA I GALES

1981 Directori de cooperatives agràries de Catalunya, Barcelona, Caixa d'Estalvis de Catalunya, pp. 251.

GARCIA BADIA, Jaime

1984 "Sociedades cooperativas de la Montana", a "EL CAMPO", nm 95, Ed. Banco de Bilbao, pp. 57-59.

GAVALDA, Antoni i MAYAYO, Andreu

1988 "L'escola com a aprenentatge cooperatiu", a Actes del primer Sympsium sobre l'ensenyament de les Ciències Socials, Vic, Eumo, pp. 135-145.

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMEN D'AGRICULTURA

1937 Sindicats Agrícoles. Disposicions legals que regulen el funcionament del sindicats Agrícoles a Catalunya, Barcelona, pp. 27.

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE TREBALL

1984 Informe sobre els patrimonis confiscats a les cooperatives el 1939, Barcelona, pp. 173.

MARTINEL I BRUNET, Csar

1975 Construcciones agrarias en Cataluna, Barcelona, Ed, La Gaya Ciència, pp. 124.

MAYAYO I ARTAL, Andreu

1985 "El naixement del moviment cooperatiu a la Conca de Barberà", a "ESTUDIS D'HISTORIA AGRARIA", núm 5, pp. 311-345.

MURIA, Josep

1937 La revolució al camp de Catalunya, Barcelona, pp. 20. Reimpresió l'any 1978.

PEREZ BARO, Albert

1972 Les cooperatives a Catalunya, Barcelona, Institut d'estudis Catalans, pp. 123.

1974 30 meses de colectivismo en Cataluna, Barcelona, Ariel, pp. 241.

1981 Recull cooperatiu 1936/1981, Barcelona, Fundació Roca i Galès, pp. 287.

RENDE I VENTOSA, Josep Maria

1923 Organització i quistge de sindicats agrícoles, Barcelona, pp. 167.

1924 Pla d'organització social agrària de Catalunya, Barcelona, pp. 136 + 1 mapa.

RIBAS I BANUS, Montserrat

1974 La Unión de Sindicatos Agrícolas de Cataluna (USA), Tesis de Llicenciatura, Universitat de Barcelona.

SOCIAS-BATET, Maria Immaculada

1972 Sindicato Agrícola de Vendrell (1906-1939), Tesis de llicenciatura, Facultat de Geografia i Història, Universitat de Barcelona.

SOLANS I LAVALL, Ramon

1969 El proceso social, agrario y cooperativo de Cataluna, México, pp. 232.

UNIO DE SINDICATS AGRICOLES DE CATALUNYA

1935 Memòria de l'exercici de 1933-34, Barcelona.

LA DESTRUCCIO DEL MON RURAL CATALA 1890-1980:
DE PAGESOS A OBRERS I A CIUTADANS

Introducció

Agraïments

PRIMERA PART

L'ULL SENSIBLE: EL MON RURAL EN SESSIO CONTINUA

Capítol I. ITALIA: "Il Quarto Stato".

- "IL QUARTO STATO": entre la "revolució passiva" i la "transformista"..... 7
- "KADO": "Parca italiana, andate via!"..... 11
- "NOVECENTO" (I): "Ma che cos'è la Lega? Scioperi! Scioperi!"..... 13
- "L'ALBERO DEGLI SCIOPERI": "Il primo sciopio, sotto al fango e legno"..... 20
- El ruralisme feixista: "Ma vuoi godere il tuo vecchio quaggio? In campagna? Tutta un'altra cosa, vestiti fonda di color di rosa, guardati in specchio, mangiati della città..."..... 24
- "NOVECENTO" (II): "Bandiera rossa"..... 26
- "LA TERRA TREMA": la darrera gran batalla (1947-1953). 29
- "PADRE PADRONE": el "mezzogiorno" entre la revolta i la fugida..... 32

- * "ROCCO E I SUOI FRATELLI": "In Sicilia la lingua italiana non è la lingua dei poveri"..... 34
- * "FRATELLO SOLE, SORELLA LUNA": "hippies" i "neo-rurals". 36
- * "LA NEVE NEL BICOCHIERO": "Il trasporto della contadina"..... 40
- * "IL MONDO DEGLI ULTIMI": "Abbiamo bisogno della tua testimonianza, per recuperare la nostra storia...finanzia la produzione del film..."..... 44

Capitol II. FRANÇA: "La ferme".

- * "LA FERME": l'esperienza della vita rurale..... 57
- * "HISTOIRE D'ALGERIE": "C'est la lutte primitive Et déjà, l'épave d'un monde, la misère et la traversée du champ". 59
- * "PROVENCE": les villages d'été..... 62
- * Marcel Cagnoli: el trobador de la Provença..... 65
- * "LA MIEUSE A NOUS": el Front Populaire..... 66
- * "L'AMOUR EN PROVENCE": la France de l'été..... 67
- * "FRANCE 1968": le mouvement de la jeunesse..... 69
- * "COMTE JOSEPH, NOUS SOMMES TOUS COLOMBIENS": le passage de l'Alsace..... 71
- * "Le monde de la France": la France de l'été..... 73

Capitol III. U.S.A.: "A clockwork orange".

- * América: la tierra de la gran promesa..... 81
- * "GONE WITH THE WIND": el sentit de la terra ("Tara").. 85

• "El Western": el pecat original.....	87
• "JOHNNY GUITAR": el mite del pistolero.....	96
• "HEAVEN'S GATE": "cowboys" i "farmers", dues visions oposades de l'Oest.....	107
• "THE GRAPES OF WORTH": la gran crisi dels anys trenta.....	108
• "SERGEANT YORK": la nova frontera.....	109
• "EASY RIDER": "Born to run".....	117
• "COUNTRY": el model californià.....	118
Notes i referències Part.....	123
Films i fotografies.....	127

SEGONA PART: DE PASSEIGS A OBSESSIÓ

Capítol IV. El món i els límits de la terra.

• El món i els límits de la terra.....	128
• El món i els límits de la terra.....	128
• El món i els límits de la terra.....	128
• "Reise-Paris-Londres".....	134
• "Le film d'or": fer i ferrenalla.....	137
• "Barbarella-Fernagone-Paris-Londres".....	137

Capítol V. "La terra pel qui la treballa". De la crisi agrària a la Revolució.

- Els pests proteccionistes..... 197
- La fillolòria: la trapa final..... 204
- Propietaris i pagesos: lluita cos a cos..... 210
- La proletarianització dels pagesos..... 217
- L'intent autonomista burgès..... 222
- La terra trencada..... 225
- El naixement de la línia..... 231
- El nou estat de guerra..... 247

Capítol VI. "Volent veure de la terra". De la tanquia a la revolució.

- La línia..... 251
- Magníficament..... 257
- Rendes en blat, rendes en sementada i pagesos..... 261
- El pagament dels impostos..... 267
- El problema de la terra..... 273
- El problema de la terra..... 277
- El repte de la Dea: l'agricultura com empresa..... 289

TERCERA PART: DE PAGESOS A CIUTADANS

Capítol VII. La cosmologia del món rural català.

• La tanca i la Terra de Santfèlix.....	308
• Cortes de la vora del foc.....	315
• Terra i Pàtria.....	322
• El "Pairalisme": mite i realitat.....	329
• Misticisme i "terrenalisme".....	340
• El pastor i el bo negre.....	350
• El vescebre.....	358

Capítol VIII. La rebel·litat: entre la fe religiosa i la revolució.

• La rebel·litat.....	366
• Els alderulls populars.....	391
• La rebel·litat popular i la revolució.....	407

Capítol IX. La transformació del pagès en ciutadà.

• El veïnatge: "la gent de la mateixa terra".....	411
• La ciutat, "la gent de la mateixa llei".....	420
• La Catalunya ciutadana.....	435
• La "Catalunya legal general".....	441
• Els escriptors: "indians", "espanyols" i "catalans".....	442

Capítol X. Geografia del sindicalisme agrari.

- El societarisme pagès..... 463
- "La Federación de Trabajadores Agrícolas" (1893-96)... 466
- "La Federación provincial de Obreros Agrícolas" (Tarragona, 1917-1918)..... 472
- "La Federación Nacional de Obreros Agricultores de España" (1915-19)..... 479
- L'anarcosindicalisme agrari durant els anys trenta.... 492
- L'Acció Social Agrària de les Terres Giròninies (1931-32) 509
- La Unit Provincial Agrària de Lleida (1930-1934)..... 510
- La Federació de Treballadors de la Terra Ut en els anys trenta..... 515
- La Unit de Sabadell (1922-1948): el partit agrari... 521
- Sindicats pageses..... 551
- La Unit de Pagueses (1971-1990)..... 557

Capítol XI. El moviment cooperatiu agrari.

- La via revolucionària de les societats pagueses..... 610
- La via reformista dels sindicats agrícoles..... 615
- L'Acció Social Agrària de la Mancomunitat..... 617
- Els primers i les federacions del vint..... 621
- La Unit de Sindicats Agrícoles de Catalunya (1931-32)..... 624
- La Federació de Sindicats Agrícoles de Catalunya (34-39) 624
- El sindicalisme vertical..... 629
- L'elaboració d'un model cooperatiu centenari..... 635

Capítol XII. Els agents de canvi.

- L'entitat i la capacitat..... 657
- La ciutat com a model: De la "Gross-Barcelona" a la "Catalunyanitat"..... 661
- L'espai i el temps..... 671
- Els mitjans de transport de masses..... 684
- Els mitjans de comunicació de masses..... 699

Fonts i bibliografia.

- Arxius i biblioteques consultats
- Titulars
- Fonors
- Bibliografia:
 - 1) Espanya:
 - a) General
 - b) Itàlia
 - c) França
 - d) Espanya: 1) General
 - 2) Regió d'Aragó
 - 3) Catalunya
 - 4) València
 - 2) Catalunya: 1) General
 - 2) Història
 - 3) Geografia
 - 4) Sociologia
 - 5) Cooperativisme